

Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi

Dergi Web sayfası: <http://dergipark.gov.tr/adea>

ISSN 2651 – 5067

TÜRKÇE EĞİTİMİ ALANINDAKİ DİL BECERİLERİ İÇERİKLİ LİSANSÜSTÜ TEZLER ÜZERİNE BİBLİYOMETRİK ANALİZ (1989-2024 YILLARI)¹

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF POSTGRADUATE THESES ON LANGUAGE SKILLS IN TURKISH LANGUAGE EDUCATION (1989-2024)

Zarife KARAKOÇ**

** Araştırma Görevlisi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Kütahya, zarife.karakoc@dpu.edu.tr,
ORCID: 0000-0002-8241-2265

Kemalettin DENİZ***

*** Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Ankara, kdeniz@gazi.edu.tr,
ORCID: 0000-0001-7531-490X

Referans: Karakoç, Z., Deniz, K. (2025). Türkçe Eğitimi Alanındaki Dil Becerileri İçerikli Lisansüstü Tezler Üzerine Bibliyometrik Analiz (1989-2024 Yılları). *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 9(2), 1-41.

Gönderilme Tarihi: 30.06.2025

Kabul Tarihi :19.07.2025

Özet: Dil bireyler arası etkileşimin gerçekleşmesinde en sık kullanılan kodlama sistemidir. Bireylerin dil kullanımı, dil becerileri olarak adlandırılan dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma eylemleri ile gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmada

¹ Bu çalışma Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programında 2. yazar danışmanlığında 1. yazar tarafından hazırlanan "Dil Becerileri İçerikli Lisansüstü Tez Çalışmaları Üzerine Bibliyometrik Analiz" isimli yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

Türkçe eğitimi alanında 1989-2024 yıllarında hazırlanan dil becerilerine ilişkin bilgi içeren tezlerin eğilimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Amaç doğrultusunda Türkiye'deki üniversitelerde hazırlanan ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi'nde Türkçe tam metnine açık erişim sağlanabilen 907'si yüksek lisans, 308'i doktora düzeyinde olmak üzere 1215 lisansüstü tez çalışması incelemeye dâhil edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre en çok çalışmanın (144) yapıldığı yıl 2019'dur. İncelenen tezler toplamda 61 farklı üniversitede yapılmış olup en çok tezin (153) üretildiği üniversite Gazi Üniversitesidir. Tezler 3 farklı ana bilim dalında hazırlanmış olup 1027 çalışma ile Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı ilk sırada yer almaktadır. Dil becerileri içinden en sık kullanılanı 368 çalışma ile okuma olmuştur. En sık kullanılan çalışma grubu 248 çalışma ile yükseköğretim öğrencileri olmuştur. Çalışmalarda yoğun olarak (618) 1-50 kişilik örneklem büyüklüğü tercih edilmiştir. İncelenen çalışmalar içinde en sık kullanılan yöntem 505 çalışma ile nitel olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, dil becerileri, lisansüstü tez, bibliyometrik analiz

Abstract: Language is the most frequently used coding system in interpersonal communication. Individuals' use of language is realised through actions referred to as language skills, namely listening/watching, speaking, reading and writing. This study aims to determine the trends in theses prepared between 1989 and 2024 that contain information on language skills in Turkish education. In line with this objective, 1,215 postgraduate theses, including 907 master's theses and 308 doctoral theses, prepared at universities in Turkey and available in full text in Turkish at the National Thesis Centre of the Council of Higher Education, were included in the analysis. According to the analysis results, the year with the highest number of studies (144) was 2019. The theses examined were conducted at a total of 61 different universities, with Gazi University producing the most theses (153). The theses were prepared in three different main fields of study, with Turkish Education leading the way with 1,027 studies. Among language skills, reading was the most frequently used with 368 studies. The most frequently used study group was higher education students with 248 studies. A sample size of 1-50 was most frequently preferred (618) in the studies. The most frequently used method among the studies examined was qualitative with 505 studies.

Keywords: Turkish language education, language skills, postgraduate thesis, bibliometric analysis

1. Giriş

İnsanlar arasında etkileşim sürecinin başlamasıyla iletişimde araç olarak kullanılacak pek çok unsur yüzyıllar içinde ortaya çıkmıştır. Zamanla değişen ve gelişen etkileşim sürecinde bireyler arasındaki iletişimin gerçekleşmesinde en sık tercih edilen araçlardan biri dil olmuştur. Dil bir ifade aracı olarak bireyler arasında etkileşim kurulmasına olanak tanımıştır. Bu araç vasıtasıyla hızlı, etkili ve anlaşılır iletişimin gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır.

Dil çeşitli kaynaklarda “kültür ve medeniyetin gelişiminden günlük hayattaki sorunların çözümüne kadar pek çok alanda önemli fonksiyonları olan iletişim aracı (Özbay, 2013)”, “sözlü ve yazılı iletişimde kullanılan, doğduktan sonra hazır hâlde bulunarak edinilen, güçlü ve büyüğü düzen; düşünme ve aktarma dizgesi (Aksan, 2017)”, “bireyler arasında iletişimin kurulmasını sağlayan sosyal bir iletişim aracı (Karatay, 2018)”, “bireylerin anlaşmasını sağlayan, uzlaşmaya dayalı olarak oluşturulan sesli ve görsel işaretler sistemi; lisan, zeban; düşünce ve duyguların aktarılmasında yararlanılan anlatım aracı (Türk Dil Kurumu, 2025)” gibi tanımlarla açıklanmaktadır. Bireylerin dil kullanımı dile ait beceriler sayesinde gerçekleşmektedir. Alanyazında yer alan dil becerileri genellikle dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma olarak isimlendirilmektedir. Bu becerilerden dinleme/izleme ve okuma anlama becerileri; konuşma ve yazma ise anlatma becerileri olarak isimlendirilmektedir.

Anlama becerileri bireylerin bilgiyi alma, kavrama, anlam ve anlama süreçlerini içererek beyne veri girdisi sağlayan becerilerdir. Bu beceriler sayesinde bireyler dinledikleri/izledikleri ve okuduklarından hareketle araştırma, yorumlama, sonuç çıkarma, değerlendirme vb. işlemleri yerine getirmektedir (Güneş, 2007). Anlama becerilerinden biri olan dinleme/izleme becerisi bireylerin anne karnında kazanmaya başladığı ilk beceridir. Dinleme, dinleyicinin konuşan kişinin mesajlarını çözümlemek amacıyla çaba sarfetmesiyle başlayan ve konuşur tarafından sunulan seslerin seçilerek ve istenilerek algılanıp anlamlandırılmasına dayanan bir beceridir (Doğan, 2019; Özbay, 2012). Bu beceri iletişimin anlamlandırma boyutunda yer alan, edinilmiş, geliştirilebilir, zihinsel ve psikolojik boyutları olan bilişsel bir faaliyettir (Sarıkaya, 2018). Dinleme sürecinde birey çevresindeki sesli uyarıları fark etme, işitme, algılama ve yorumlama işlemlerini yerine getirmektedir (Melanlıoğlu, 2013). Bu becerinin edinimi ve gelişimi kulak aracılığıyla olmaktadır. Dinleme eylemine gözler aracılığıyla izleme becerisinin de eklenmesi ile bu beceri dinleme/izleme becerisi olarak alanyazında yer almaya başlamıştır. Bu becerinin unsurlarına bakıldığında dinleme, izleme ve dinleme/izlemeyi barındırdığını söylemek mümkündür. Birey yalnızca dinleme, yalnızca izleme ya da dinleme ve izlemenin birlikte gerçekleştiği süreçleri yaşayabilmektedir. Dinleme eyleminin oluşabilmesi için fiziksel ve zihinsel süreçlerin birlikte bir döngü hâlinde tamamlanması gerekmektedir. Söz konusu döngüde kulak [dış kulak (kulak kepçesi ve dış kulak yolu) ve iç kulak] ve beynin aktif durumda olması gerekmektedir. Bu sırada bazı önkoşullar sağlanmalıdır. Dinlemenin gerçekleşmesi için sesin varlığı, kulağa erişimi, işitilebilir olması, işitme yolunu (dış, orta ve iç kulak) geçmesi, işitme merkezine gelmesi ve algılanması gerekmektedir (Melanlıoğlu, 2023). Böylece dinleme becerisinin fiziksel unsurları sayesinde işitme eylemi gerçekleşmekte, anlamlandırma süreciyle birlikte de zihinsel unsurlar devreye girmektedir. İzleme becerisinin sürece dâhil edilmesiyle gözler de iş birliğine katılmaktadır.

Anlama becerilerden diğeri olan okuma becerisi bireylerin ortak kararları ile belirlemiş oldukları sembollerin duyu organları yardımı ile algılanması ve beyin tarafından işlenmesini kapsayan bir eylemdir (Yalçın, 2018; Ürün Karahan, 2023). Bu eylem okur ile metin arasında belirli bir amaç doğrultusunda ve düşünceye dayalı biçimde gerçekleşen etkileşimli bir süreci içerir (Özdemir, 2023). Söz konusu süreçte bilişsel

beceriler ile psikomotor beceriler ortaklaşa çalışarak yazılı sembolleri anlamlandırırılar (Demirel, 2021). Sesli ve sessiz olarak gerçekleştirilebilen okuma eyleminin meydana gelebilmesi için verinin gözler tarafından algılanması, algılanan verinin beyne iletilmesi ve anlamlandırılması gerekmektedir. Bu süreçte okumanın fiziksel ve zihinsel unsurları devreye girmektedir. Okumanın fiziksel unsurları görme ve/veya seslendirmeye dayalı organları içermektedir. Bu süreçte görme eylemini göz üstlenmektedir. Göze bağlı olarak gözün yapısı, göz hareketleri, sıçramalar, netlik açısı, netlik alanı ve okuma mesafesi süreç içerisinde etkili olmaktadır. Görme kaybı yaşayan bireylerde ise gözlerin yerini eller üstlenmektedir. Okumanın sesli olarak gerçekleştirilmesinde konuşmanın fiziksel unsurları da devreye girmektedir. Bu becerinin zihinsel unsurlarının neler olduğuna bakıldığında görüntü alanı, görüntü tanıma merkezi ve görüntü yorum alanının etkili olduğu görülmektedir (Arıcı, 2018; Yalçın, 2018). Okuma süreci gözün sembolleri fark etmesiyle başlamakta, veriler seçilmekte ve ön bilgilerden hareketle zihne ulaşan veriler anlamlandırılmaktadır (Bahar, 2020). Bu süreçte görme, algılama, dikkat, odaklanma, hatırlama, ilişki kurma, kavrama, değerlendirme ve seslendirme işlemleri etkili olmaktadır (Karatay, 2018). Böylece fiziksel ve zihinsel unsurların ortaklaşa çalışmasıyla okuma eylemi meydana gelmektedir.

Anlatma becerileri bireylerin dil kullanımı ile duygu, düşünce ve istek vb. mesajlarını ifade etmelerine yarayan becerilerdir (Denkel, 1981). Bu becerilerden konuşma ilk kazanılan anlatma becerisidir ve gelişiminde dinleme becerisinin etkisi büyüktür. Konuşma becerisi bireyler arasındaki duygu, düşünce, istek, yaşantı vb. içeriklerin sözlü olarak paylaşılmasını temsil eder (İşcan, 2015; Topçuoğlu Ünal & Özden, 2019). Bu yönüyle konuşma bir anlatım ve anlaşma aracıdır (Uçgun, 2023). Konuşma sürecinde birden çok organ birlikte çalışır. Bu süreçte titreşimlerden yararlanılarak seslerin oluşturulması sağlanır (Temizyürek, Erdem & Temizkan, 2017). Böylece konuşma eylemi meydana gelir. Konuşmanın oluşumunda zihinsel, fiziksel, psikolojik ve sosyolojik unsurlar ortaklaşa rol alır (Altunkaya, 2017). Konuşma zihinde başlar. Alınan veriler ifade edici dil becerisi aracılığıyla mesaja dönüştürülür. Konuşmanın gerçekleşmesindeki fiziksel süreç ise akciğerlerde başlar. Ağız ve burun boşluğunda bulunan ses organları aracılığıyla süreç tamamlanır. Bu organlar çene, dudaklar, dil, damak ve dişlerdir (Polat, 2017). Konuşma sürecinde prozodik unsurlara dikkat etmek konuşmanın akıcı ve anlaşılır olması üzerinde etkilidir. Prozodik unsurlar vurgu, tonlama, duraklama, ulama ve ritim kavramlarından oluşur. Konuşma bozukluklarını engellemek ve düzgün konuşmak amacıyla uygun yöntem ve tekniklerle desteklenen prozodik unsur çalışmaları bireylerin konuşma becerisinin gelişiminde etkili olur (Çetin, 2017; Arı, 2018). Çeşitli ve tekrarlı çalışmalar vasıtasıyla konuşma becerisinin gelişimi desteklenebilir.

Yazma, bireylerin eğitim öğretim sürecine başlaması ile edinmeye başladıkları anlatma becerisidir. Yazma eyleminin gerçekleşmesi için yazıya ihtiyaç vardır. Yazı bu becerinin mekanik yönünü oluşturup görsel olarak yansıtırken yazma metin oluşturma sebebiyle zihinsel yönü temsil eder (Çifçi, 2023). Yazı duygu ve düşünce gibi somut unsurların birtakım işaretlerle taş, tablet, kâğıt ve bilgisayar gibi somut cisimlere aktarılmasıyla oluşan bir üründür (Göçer, 2018; TDK, 2025). Yazıların anlaşılabilir olmasında yararlanılan bazı işaretler vardır. Bu işaretler noktalama işaretleri olarak

isimlendirilmektedir. Noktalama işaretlerinin yardımı ile yazar tarafından verilmek istenen mesajın okurlara doğru ve net olarak sunulması desteklenmektedir. Böylece kurallara uygun biçimde metin oluşturma işlemi gerçekleştirilir (Çeçen, 2011). Noktalama işaretleri işlenen veriyi anlam, sınırlandırma ve vurgu bakımından desteklemesi sebebiyle yazma becerisinin zihinsel kısmı ile ilgilidir (Çifçi, 2023). Söz konusu eylem sırasında duygu, düşünce, hayal ve tasarılar kâğıda ya da elektronik kayıt araçlarına işlenebilir (Göçer, 2019). Yoğun bir düşünme ve düşünülenleri söze dökme işlemini içeren yazma becerisi düzenlemeye dayalı ve çok yönlü bir beceridir (Dilidüzgün, 2019). Yazma sırasında bireylerden beklenen konuşuru oldukları dilin yapı ve normlarına uygun olarak bu eylemi tamamlamalarıdır (Karatay, 2020). Dört dil becerisi içinde en son sırada kazanılmaya başlanan yazma becerisi diğer becerilere kıyasla çok daha fazla işlem basamağı içermektedir. Bu basamaklar unsurlar bağlamında bilgiye dayalı boyut ve psikomotor boyut olarak değerlendirilebilir. Psikomotor boyutta el, kol ve parmak hareketleri ile gözler etkiliyken bilgiye dayalı boyut kurallara uygun olarak bilişsel ve üstbilişsel işlemlerin tamamlanabilmesi ile ilgilidir (Barın, 2009). Bu süreçte ön hazırlık, amaç belirleme, uygun yöntemi bulma, sınırlandırma, yazma ve düzenleme basamakları doğrultusunda hareket edilmelidir (Aydın, 2019). Söz konusu adımlar yazma eyleminin süreç odaklı olarak gerçekleşmesi gerektiğinin göstergesidir.

Eğitim, kamu ve iş gibi insan hayatının her bir alanında kullanılmakta olan dil becerilerinin kazanımı ailede başlayıp okullarda devam etmektedir. Okullarda eğitim sürecinin paydaşları öğrenciler, öğretmenler, yöneticiler ve velilerdir. Genel anlamda tüm eğitim süreçlerinde özel olarak ise Türkçe eğitimi noktasında bu paydaşlar birlikte çalışarak süreci yönetmektedirler. Paydaşların iş birliği içinde çalışmaları başarı oranının da artmasını desteklemektedir. Başarı oranının artmasında rolü olan ve burada bahsedilmeyen paydaşlardan bir diğeri de üniversitelerdir. Üniversiteler öğretmen yetiştirme ve lisansüstü çalışmalar gerçekleştirerek alana katkı sunan kurumlardır. Türkçe eğitimi alanında yapılan çalışmalar aracılığıyla öğrencilerin dil kazanımı, gelişimi ve alışkanlığı boyutunda pek çok veriye erişilmesi mümkün kılınmaktadır. Erişilen veriler aracılığıyla alanın mevcut durumunun görülmesi ve gelecek çalışmalara yol gösterilmesi sağlanacaktır.

Türkiye’de Türkçe eğitimi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların bütüncül bir bakış açısı ile incelenmesine ihtiyaç vardır. Araştırma kapsamında öncelikle bu konuda bir çalışmanın yapıp yapılmadığına bakılmıştır. Yapılan incelemeler neticesinde Türkçe eğitimi alanında farklı konularda eğilim belirlemeye yönelik yapılan bazı çalışmalar belirlenmiştir (Coşkun, Özçakmak & Balci, 2012; Sevim & Erem, 2012; Elbir, & Bağcı, 2013; Varışoğlu, Şahin & Göktas, 2013; Yağmur Şahin, Kana & Varışoğlu, 2013; Doğan & Özçakmak, 2014; Karadağ, 2014; Ünal & Özer, 2014; Akaydın & Çeçen, 2015; Bozkurt & Uzun, 2015; Tok & Potur, 2015; Gündoğdu & Dönmez, 2016; Potur, & Yıldız, 2016; Sidekli, & Çetin, 2017; Özçakmak, 2017; Boyacı & Demirkol, 2018; Ceran, Aydın & Onaricioğlu, 2018; Özdemir, 2018; Gökçen & Arslan, 2019; Karagöz & Şeref, 2019; Haçat & Demir, 2019; Yılmaz & Kaya 2020; Aydeniz & Haydaroglu, 2021; Önal & Maden, 2021; Ustabulut, 2021; Büyük, 2022; Arslan, 2023). Ancak bu çalışmaların

sınırları Türkçe eğitimi alanının kuruluşundan dönemimize kadar gelen tüm verilere yönelik içerik sunmamaktadır.

Sevim ve İşcan (2012) tarafından olgubilim olarak tasarlanan çalışmada Türkçe eğitimi alanındaki 2005-2010 yıllarında hazırlanan 335 yüksek lisans tezi anahtar kelimeleri bakımından doküman analizine tabi tutulmuştur. Çalışma sonuçlarına göre tezlerin dil becerileri, edebiyat, öğretmenlerin yeterliği, çocuk edebiyatı ve ders kitapları gibi konularda hazırlandığı bilgisine ulaşılmıştır. Dil becerileri içinde en çok çalışma okuma ve yazma becerilerine yönelik olarak tasarlanmıştır.

Sevim ve Özdemir Erem (2012) çalışmalarında Türkçe eğitimi alanındaki yüksek lisans tezlerinin başlık ve özetlerini incelemişlerdir. Tarama olarak hazırlanan çalışmada 128 yüksek lisans tezi ele alınmıştır. Çalışma sonuçları tez başlıklarının değerlendirme ölçütlerince yeterli olduğunu ancak özetlerinin amacı belirtmek dışında yetersiz olduğunu göstermiştir.

Kan ve Uzun (2016) tarafından hazırlanan çalışmada Türkçe eğitimi alanındaki yüksek lisans tezlerinin yöntem bölümleri incelenmiştir. 2006-2011 yıllarında hazırlanan 339 yüksek lisans tezi ile gerçekleştirilen çalışmada ele alınan araştırmaların model belirtme, çalışma grubu belirtme, veri toplama aracı, süreci ve analizlere yönelik bilgi verme ve bölümün yapısını belirtme durumları ele alınmıştır.

Boyacı ve Demirkol (2018)'ün çalışmasında Türkçe eğitimi alanındaki doktora tezleri konu, özet, başlık ve künye bakımından incelenmiştir. Betimsel tarama olarak tasarlanan çalışmada 1995-2018 yıllarında hazırlanan 275 çalışma analize dâhil edilmiştir. Çalışma bulgularına göre tezler toplamda 13 üniversitede hazırlanmış, büyük kısmı nitel olarak tasarlanmış, özetlerde yeterli bilgi olmadığı tespit edilmiş, konu olarak sıklıkla temel dil becerileri ele alınmıştır.

Demir ve Çalışkan (2021)'in hazırladığı çalışmada Türkçe eğitimi alanında yapılan nitel doktora tezleri incelenmiştir. 2011-2020 yıllarının tezlerini içeren çalışmada 99 kaynağa erişilmiştir. Çalışma bulgularına göre tezlerde sıklıkla doküman incelemesi, yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi ile ilgili konular, amaçlı örnekleme ve içerik analizinin sıklıkla kullanıldığı görülmüştür.

Karagöz ve Şeref (2021) çalışmalarında Türkçe eğitimi doktora tezlerini incelemişlerdir. 1995-2020 yıllarındaki tezleri içeren çalışmada 248 çalışma incelenmiş olup en çok doktora tezinin 2015 yılında üretildiği, danışmanların büyük kısmının Prof. Dr. ünvanına sahip olduğu ve karma desenlerin sıklıkla tercih edildiği görülmüştür.

Büyük (2022) tarafından yapılan çalışmada farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezleri incelenmiştir. Çalışma nitel desende tarama yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. 1197 tezin incelendiği çalışmada verilerin toplamda 9 ana bilim dalından elde edildiği bilgisi paylaşılmıştır. Bunlar sırasıyla okul öncesi, sınıf eğitimi, Türk dili, Türk dili ve edebiyatı, Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, eski Türk dili ve yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğretimi ana bilim dallarıdır. Çalışmada 2011-2021 yıllarındaki çalışmalar ele alınmıştır. Çalışma verilerine göre Türkçe öğretim programlarında 2011-2021 yıllarında hazırlanmış toplamda 425 olduğu sonucu paylaşılmıştır.

Söz konusu çalışmalar ele alındığında bunların sayı, yıl, tür ve inceleme ölçütleri bakımından alana katkı sunduğu görülmektedir. Ancak söz konusu çalışmalar içerisinde Türkçe eğitimi programlarının kuruluşundan bu yana dil becerileri içerikli çalışmaların eğilimlerini bir bütün olarak ele alan çalışmalar yapılmamıştır. Yapılan çalışmalarda belirli yıl aralıkları içindeki çalışmalara odaklanılmış ve sınırlar dâhilinde analizler gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle Türkçe eğitimi ve dil becerileri söz konusu olduğunda yapılan lisansüstü tezlerin uzun vadeli bütüncül bir değerlendirmesinin hazırlanmasına ihtiyaç duyulmuştur. Böylece lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizinin gerçekleştirilmesi ile elde edilecek eğilimlere dair bilgilerin sonraki çalışmalara katkı sunacağı ve yol göstereceği düşünülmektedir.

Mevcut çalışmanın öncelikli hedefi dil becerileri hakkında bilgi içeren ve Türkçe eğitimi alanlarında hazırlanan lisansüstü tez çalışmalarının eğilimlerini tespit etmek olarak belirlenmiştir. Bu çerçevede araştırmanın amacı dil becerilerini barındıran lisansüstü tezlerin özelliklerini ve genel eğilimlerini belirlemek olarak kararlaştırılmıştır. Bu sebeple mevcut araştırmanın Türkçe eğitimi alanındaki dil becerilerine yönelik çalışmalara dair genel bir çerçeve oluşturması düşünülmekte olup konu ile ilgili detayların ortaya çıkarılması ile de alanyazına katkı sunulacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda araştırma Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalının açılış yılı olan 1989 (Güzel, 2023) ile 2024 yıllarında yayımlanan, “Türkçe, dil becerileri, anlama, anlatma, dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma” anahtar kelimeleri ile Türkçe tam metnine YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanı üzerinden erişim sağlanan ve dil becerileri hakkında bilgiler içeren lisansüstü tez çalışmaları ile sınırlı tutulmuştur. Çalışmanın amaç, önem ve sınırlılıkları doğrultusunda “Türkçe eğitimi alanında dil becerilerine yönelik bilgiler içeren lisansüstü tez çalışmalarının eğilimleri nedir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Bu soru etrafında incelenecek olan tezlere yönelik aşağıda yer alan alt problemlere yönelik cevap aranmıştır.

1. Tezlerin lisansüstü eğitim düzeyine göre tür dağılımları nasıldır?
2. Tezlerin yayımlandıkları yıllara göre dağılımları nasıldır?
3. Tezlerin hazırlandıkları üniversitelere göre dağılımları nasıldır?
4. Tezlerin hazırlandıkları ana bilim dallarına göre dağılımları nasıldır?
5. Tezlerin ele aldıkları temalara/konulara göre dağılımları nasıldır?
6. Tezlerin çalışma gruplarına göre dağılımları nasıldır?
7. Tezlerin örneklem büyüklüklerine göre dağılımları nasıldır?
8. Tezlerin kullanılan araştırma yöntemlerine göre dağılımları nasıldır?

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli

Araştırma betimsel olarak tasarlanmış olup bu kapsamda bibliyometrik analiz tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Bibliyometrik analiz çalışmaları ele alınan konunun entelektüel yapısı, gelişimi; yazar, konu ve çalışma ilişkisi gibi durumlarının haritalanmasını ve bu

haritalamadan yola çıkarak konunun tanınmasını, değerlendirmesini ve anlaşılmasını amaçlamaktadır (Öztürk & Gürler, 2021). Böylece bibliyometrik analiz sonuçları çalışma konusunun alanyazındaki yerini göstermekte ve konuyla ilgili detaylı bilgi edinilmesine katkı sunmaktadır.

2.2. Araştırma Nesnesi

Çalışmanın araştırma nesnesini Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalının kuruluş yılı olan 1989 ile 2024 yılı arasında eğitim/öğretmenlik ana bilim dallarına bağlı olarak Türkiye’de yapılan, YÖK Ulusal Tez Merkezi’nde tam metin erişimi bulunan ve dil becerileri içerikli olarak hazırlanan 1215 adet lisansüstü tez çalışması oluşturmaktadır. Bu tezlerden 907’si yüksek lisans tezi 308’i ise doktora tezidir.

2.3. Veri Toplama Araçları

İncelemeler alanyazın taramasının (Arslan, 2023; Aydın, 2018; Büyük, 2022; Karaca, 2023; Küreci, 2023) ardından araştırmacılar tarafından hazırlanan “Dil Becerileri İçerikli Tezlerin Kontrol Formu” aracılığı ile gerçekleştirilmiştir. Kontrol formunda çalışmaların özelliklerini belirlemeye yönelik 4 tema yer almıştır. Kontrol formunda yer alan kategoriler “genel bilgiler, içerik, çalışma grubu ve yöntem” olarak belirlenmiştir. Kontrol formunun uygunluğunun belirlenmesi amacıyla 2 alan uzmanı ve 1 eğitimde ölçme ve değerlendirme uzmanından görüş alınmıştır. Araştırmacı tarafından çalışmalardaki verilerin kontrol formunda yer alan kategorilere göre durumları kategoriler altında yer alan kategoriler doğrultusunda tespit edilmiştir. Hazırlanan kontrol formu Şekil 1’de sunulmuştur.

Genel Bilgiler	Kod	
	Tez Türü	Yüksek Lisans
		Doktora
	Yıl	
	Üniversite	
İçerik (Konu/Tema)	Ana Bilim Dalı	
	Dil Becerileri	Dinleme/İzleme
		Konuşma
		Okuma
		Yazma
		Anlama
		Anlatma
		Dört Dil Becerisi (Genel)
	İlk Okuma Yazma	
	Ders Kitabı	
	Materyal	
	Öğretim Programı	
	Strateji, Yöntem, Teknik, Tür, Yaklaşım, Model vb.	
	Duyuşsal Özellik	
	Diğer	

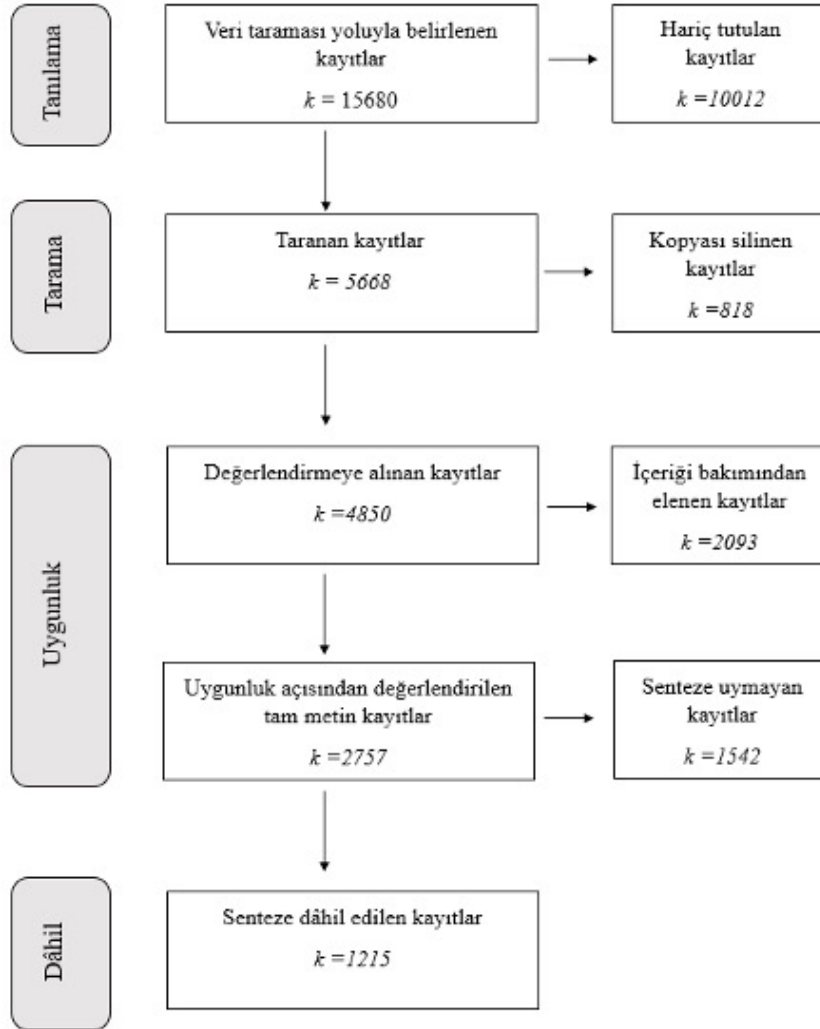
Çalışma Grubu	Kitlenin Dil Kullanım Durumu	Ana Dili Olarak Türkçe Öğretimi			
		Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi			
		İki Dillilere Türkçe Öğretimi			
	Çalışma Grubunun Kademe/Sınıf/Grup Dağılımı	Okul Öncesi			
		İlköğretim	1. Sınıf		
			2. Sınıf		
			3. Sınıf		
			4. Sınıf		
			5. Sınıf		
			6. Sınıf		
			7. Sınıf		
			8. Sınıf		
		Ortaöğretim	9. Sınıf		
			10. Sınıf		
			11. Sınıf		
			12. Sınıf		
		Yükseköğretim			
		Öğretim Elemanları			
		Öğretmenler			
		Öğretmen Adayları			
		Yöneticiler			
		Veliler			
		Diğer			
	Örneklem Büyüklüğü	1-50 Kişi			
		51-100 Kişi			
		101-200 Kişi			
		201-300 Kişi			
		301-500 Kişi			
		501-800 Kişi			
		801-1000 Kişi			
		1000+ Kişi			
Yöntem	Nicel				
	Nitel				
	Karma				

Şekil 1. Kontrol Formu

2.4. Veri Toplama Süreci

Verilerin toplanmasına ilk olarak çalışmanın sınırlılıklarının belirlenmesiyle başlanmıştır. Bu kapsamda ele alınacak çalışmaların ilk yayın tarihleri Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalının kuruluş yılı olan 1989 olarak belirlenmiştir. Çalışmada 2024 yılına kadar yapılan tez çalışmaları ele alınmıştır. Belgelere YÖK Ulusal Tez Merkezi Veri tabanı üzerinden erişilmiştir. Çalışmaya Türkiye'deki üniversitelerin Türkçe eğitimi programlarında hazırlanan ve Türkçe tam metni yayımlanan dil becerilerine yönelik bilgi içeren çalışmalar dâhil edilmiştir. Çalışmalara erişilmesi sırasında “Türkçe, dil becerileri, anlama, anlatma, dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma” anahtar kelimeleriyle taramalar yapılmıştır. Taramalar sonucunda anahtar kelimelere yönelik olarak Türkçe için 8426, dil becerileri için 187, anlama için 310, anlatma için 22, dinleme/izleme için 436, konuşma için 1560, okuma için 2706 ve yazma için 2033 olmak üzere toplam 15677 çalışma tespit edilmiştir. Mevcut çalışma konusu ile ilgisi

olmayan çalışmaların ilk ayrıştırma süreci sonunda Türkçe için 2802, dil becerileri için 149, anlama için 237, anlatma için 18, dinleme/izleme için 205, konuşma için 304, okuma için 1159 ve yazma için 794 çalışma olmak üzere 5668 çalışma detaylı incelemeye alınmıştır. Farklı anahtar kelimelerde tekrarlayan eserlerin kopyalarının kaldırılması sonucunda 4850 çalışma elde edilmiştir. Bu çalışmalar üzerinde yapılan ilgisiz çalışmaların inceleme dışı bırakılması işlemi ile de Türkçe öğretimi alanında hazırlanan toplamda 1215 lisansüstü tez çalışması incelemeye alınmıştır. Kaynak toplama süreci Şekil 2’de yer alan Sürece dayalı prisma ile gösterilmiştir.

Şekil 2. Sürece Dayalı Prisma

2.5. Verilerin Analizi

Çalışmada içerik analizinden faydalanılmıştır (Büyüköztürk vd., 2020). İçerik analizi ilişkili verilerin belirlenen tema ve kavramlar çerçevesinde bir araya getirilerek bütünlük sağlayacak biçimde sınıflandırılması ve yorumlanmasıdır (Yıldırım & Şimşek, 2020). İçerik analizi meta-analiz, tematik içerik analizi ve betimsel içerik analizi olmak üzere üç biçimde gerçekleştirilebilmektedir. Bu araştırmada tematik içerik analizi kullanılmıştır. Tematik içerik analizi bir konuda yapılan çalışmaların belirlenen tema ya da şablonlar aracılığıyla eleştirel bir bakış açısı ile birleştirilmesi, incelenmesi ve yorumlanmasıdır (Çalık & Sözbilir, 2014). Araştırmacı tarafından işlenen veriler geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması amacıyla Türkçe Eğitimi mezunu 1 alan uzmanı tarafından incelenmiş ve alınan uzman görüşleri neticesinde analizler gerçekleştirilmiştir. Analizler sonucunda elde edilen veriler frekans ve yüzde değerleriyle bulgular bölümünde sunulmuştur.

3. Bulgular

Çalışma kapsamında ele alınan tezlere ilişkin bulgulara bu bölümde yer verilmiştir.

Tablo 1. Tezlerin Türlerine İlişkin Dağılımlarına Yönelik Bulgular

Tür	f	%
Yüksek Lisans Tezi (YL)	907	75
Doktora Tezi (DR)	308	25

Tablo 1'e göre incelemeye alınan 1215 lisansüstü tez çalışmasından 907'si yüksek lisans tezi, 308'i ise doktora tezi olarak hazırlanmıştır. Bu durum lisansüstü seviyede konu ile ilgili tez çalışmalarının sıklıkla yüksek lisans seviyesinde hazırlandığını, doktora seviyesinde ise bu konuda daha sınırlı sayıda çalışma bulunduğunu göstermektedir.

Tablo 2. Tezlerin Yayımlandıkları Yıllara İlişkin Dağılımlarına Yönelik Bulgular

Yıllar	YL	DR	f	%
1989	0	0	0	0
1990	0	0	0	0
1991	0	0	0	0
1992	0	0	0	0
1993	0	0	0	0
1994	0	0	0	0
1995	1	0	1	0,08
1996	0	0	0	0
1997	0	0	0	0
1998	1	1	2	0,16
1999	0	1	1	0,08
2000	0	0	0	0
2001	0	0	0	0
2002	1	0	1	0,08
2003	2	1	3	0,25
2004	8	0	8	0,6
2005	3	5	8	0,6
2006	10	1	11	0,9

2007	13	6	19	1,6
2008	13	3	16	1,3
2009	17	1	18	1,5
2010	22	8	30	2,5
2011	29	10	39	3,2
2012	20	4	24	2
2013	27	5	32	2,6
2014	34	17	51	4,2
2015	41	14	55	4,5
2016	43	8	51	4,2
2017	40	17	57	4,7
2018	73	24	97	7,5
2019	120	24	144	11,9
2020	54	24	78	6,4
2021	70	28	98	8
2022	105	34	139	11,4
2023	104	38	142	11,7
2024	56	34	90	7,4

Tabloya 2'ye bakıldığında en çok tezin 144 çalışma ile 2019 yılında yayımlandığı ve bunu sırasıyla 142 çalışma ile 2023 ve 139 çalışma ile 2022 yılının takip ettiği görülmektedir. Yüksek lisans tezlerinin yıllara göre dağılımı incelendiğinde en çok tezin 120 çalışma ile 2019 yılında yapıldığı ve bunu da 105 çalışma ile 2022 ve 104 çalışma ile 2023 yıllarının izlediği tespit edilmektedir. Doktora tezlerinin yıllara göre dağılımlarında 38 çalışma ile en çok çalışmanın yayımlandığı yıl 2023'tür. Bunu her biri için 34 çalışma olmak üzere 2022 ve 2024 yılları takip etmektedir. 1989-2024 yıllarında Türkçe ve tam metnine açık erişim ile ulaşılabilen tezler ile 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1996, 1997, 2000 ve 2001 yıllarında karşılaşılammıştır. Bu durum programların ilk kez açılması ile tez sürecinin hemen tamamlanamaması ve yapılan tezlerin açık erişime sunulmaması ile ilgili olabileceği düşünülmektedir. Yıllara göre tez türü dağılımları incelendiğinde çalışma hazırlanan yıllar içinde 1999 yılı dışındaki diğer yıllarda yüksek lisans tez sayısının doktora tezi sayısından yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Tezlerin Hazırlandıkları Üniversitelere İlişkin Dağılımlarına Yönelik Bulgular

Üniversiteler	YL	DR	f	%
Adıyaman Üniversitesi	4	0	4	0,3
Afyon Kocatepe Üniversitesi	13	0	13	1
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	10	1	11	0,9
Akdeniz Üniversitesi	16	3	19	1,6
Aksaray Üniversitesi	2	0	2	0,16
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	5	1	6	0,5
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversite	1	0	1	0,08
Ankara Üniversitesi	11	17	28	2,3
Atatürk Üniversitesi	23	29	52	4,3
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	1	0	1	0,08
Balıkesir Üniversitesi	3	0	3	0,2
Bartın Üniversitesi	10	0	10	0,8

Başkent Üniversitesi	14	1	15	1,2
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	27	5	32	2,6
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	9	0	9	0,7
Bursa Uludağ Üniversitesi	16	2	18	1,5
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	57	13	70	5,8
Çukurova Üniversitesi	2	0	2	0,16
Dokuz Eylül Üniversitesi	44	10	54	4,4
Düzce Üniversitesi	4	0	4	0,3
Erciyes Üniversitesi	16	10	26	2,1
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	5	0	5	0,4
Erzincan Üniversitesi	6	0	6	0,5
Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi	9	0	9	0,7
Fırat Üniversitesi	11	8	19	1,6
Gazi Üniversitesi	74	79	153	12,6
Gaziantep Üniversitesi	20	0	20	1,6
Giresun Üniversitesi	10	0	10	0,8
Hacettepe Üniversitesi	29	22	51	4,2
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	18	8	26	2,1
İnönü Üniversitesi	19	24	43	3,5
İstanbul Aydın Üniversitesi	4	0	4	0,3
İstanbul Üniversitesi	36	9	45	3,7
Kafkas Üniversitesi	3	0	3	0,25
Karadeniz Teknik Üniversitesi	10	0	10	0,8
Kırıkkale Üniversitesi	20	0	20	1,6
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	20	0	20	1,6
Kilis Yedi Aralık Üniversitesi	1	0	1	0,08
Kocaeli Üniversitesi	4	0	4	0,3
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	42	0	42	3,5
Marmara Üniversitesi	14	7	21	1,7
Mersin Üniversitesi	15	0	15	1,2
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	13	3	16	1,3
Muğla Üniversitesi	5	0	5	0,4
Necmettin Erbakan Üniversitesi	24	7	31	2,5
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	30	0	30	2,5
Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi	5	0	5	0,4
Niğde Üniversitesi	11	0	11	0,9
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	14	0	14	1,2
Ordu Üniversitesi	4	0	4	0,3
Pamukkale Üniversitesi	13	1	14	1,2
Sakarya Üniversitesi	19	10	29	2,4
Selçuk Üniversitesi	7	4	11	0,9
Siirt Üniversitesi	13	0	13	1
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	12	0	12	1
Trabzon Üniversitesi	3	4	7	0,6
Uşak Üniversitesi	16	12	28	2,3
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	23	0	23	1,9
Yıldız Teknik Üniversitesi	31	18	49	4
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	4	0	4	0,3
Zonguldak Karaelmas Üniversitesi	2	0	2	0,16

Tablo 3 incelendiğinde analize dâhil edilen 1215 tez çalışmasının toplamda 61 üniversitede hazırlandığı görülmektedir. Üniversitelerde hazırlanan toplam tez sayısı dağılımına göre en çok çalışmanın yapıldığı üniversiteler sırasıyla Gazi Üniversitesi (153), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi (70), Dokuz Eylül Üniversitesi (54), Atatürk Üniversitesi (52) ve Hacettepe Üniversitesidir (51). Yüksek lisans tezlerinin üniversitelere göre dağılımlarına bakıldığında en çok tezin üretildiği üniversiteler Gazi Üniversitesi (74), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi (57), Dokuz Eylül Üniversitesi (44) ve Kütahya Dumlupınar Üniversitesidir (42). En çok tez hazırlanan doktora seviyesi dağılımı ise Gazi Üniversitesi (79), Atatürk Üniversitesi (29), İnönü Üniversitesi (24) ve Hacettepe Üniversitesi (22) şeklindedir. 56 üniversitede hazırlanan yüksek lisans tez sayısı doktora tez sayısından yüksekken 5 üniversitede hazırlanan doktora tezi sayısı yüksek lisans tezi sayısından fazladır. İncelemeye dâhil edilen üniversitelerden 35'inde yalnızca yüksek lisans tezi hazırlanmış olup doktora tezi hazırlanmamıştır. Yalnızca doktora tezi bulunup yüksek lisans tezi bulunmayan üniversite mevcut değildir.

Tablo 4. Tezlerin Hazırlandıkları Ana Bilim Dallarına İlişkin Dağılımlarına Yönelik Bulgular

Ana Bilim Dalları	YL	DR	f	%
Türkçe Eğitimi	747	280	1027	84,5
Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi	154	28	182	15
Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi	6	0	6	0,5

Araştırmada ele alınan ana bilim dalları lisansüstü programların ilk kez açıldığı kurum olan Gazi Üniversitesinin isimlendirmeleri göz önünde bulundurularak yapılmıştır. Tablo 4'e göre hazırlanan tezlerin ana bilim dağılımlarında en çok çalışma 747 yüksek lisans tezi ve 280 doktora tezi ile Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında gerçekleştirilmiştir. Bunu 154 yüksek lisans ve 28 doktora olmak üzere 182 tez çalışması ile Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Ana Bilim Dalları takip etmiştir. En az çalışma Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalında gerçekleştirilmiştir. Burada gerçekleştirilen çalışmalar (6) yalnızca yüksek lisans seviyesinde olup doktora çalışması bulunmamaktadır.

Tablo 5. Tezlerin Hazırlandıkları Yılların Ana Bilim Dallarına Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

[illegible]

1995	0	0	0	1	0	1	0	0	0
1996	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1997	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1998	1	1	2	0	0	0	0	0	0
1999	0	1	1	0	0	0	0	0	0
2000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2001	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2002	1	0	1	0	0	0	0	0	0
2003	2	1	3	0	0	0	0	0	0
2004	7	0	7	1	0	1	0	0	0
2005	3	5	8	0	0	0	0	0	0
2006	9	1	10	1	0	1	0	0	0
2007	12	6	18	1	0	1	0	0	0
2008	13	3	16	0	0	0	0	0	0
2009	17	1	18	0	0	0	0	0	0
2010	21	8	29	1	0	1	0	0	0
2011	26	10	36	3	0	3	0	0	0
2012	19	4	23	1	0	1	0	0	0
2013	26	5	31	1	0	1	0	0	0
2014	34	17	51	0	0	0	0	0	0
2015	37	14	51	4	0	4	0	0	0
2016	38	8	46	5	0	5	0	0	0
2017	32	16	48	8	1	9	0	0	0
2018	58	20	78	15	4	19	0	0	0
2019	98	20	118	22	4	26	0	0	0
2020	41	20	61	12	4	16	1	0	1
2021	52	23	75	17	5	23	1	0	1
2022	79	32	111	25	2	27	1	0	1
2023	76	34	110	25	4	29	3	0	3
2024	45	30	75	11	4	15	0	0	0
Toplam	747	280	1027	154	28	182	6	0	6

Tablo 5'e göre Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında hazırlanan yüksek lisans tezleri en çok (98) 2019 yılında yayımlanmıştır. Bunu sırasıyla 2022 (79) ve 2023 (76) yılları takip etmiştir. Doktora tezlerinde en çok çalışmanın (34) yayımlandığı yıl 2023'tür. Bunu sırasıyla 2022(32) ve 2024(30) yılları izlemiştir. Ana bilim dalındaki toplam lisansüstü tez çalışma sayısına göre en çok çalışmanın (118) üretildiği yıl 2019'dur. Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Ana Bilim Dalında en çok çalışma (25) 2022 ve 2023 yıllarında yapılmıştır. Doktora düzeyindeki çalışma sayısı 5 olup 2021 yılındadır. Ana bilim dalındaki en çok çalışmanın (29) üretildiği yıl 2023'tür. Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalında hazırlanan çalışmalar yüksek lisans tezleri olup en çok çalışma (3) 2023 yılında hazırlanmıştır. 2020, 2021 ve 2022 yıllarında birer çalışma oluşturulmuştur.

Tablo 6. Tezlerin Ana Bilim Dallarının Üniversitelere Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Üniversiteler	Türkçe Eğitimi			Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi			Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi		
	YL	DR	f	YL	DR	f	YL	DR	f
Adıyaman Üniversitesi	4	0	4	0	0	0	0	0	0
Afyon Kocatepe Üniversitesi	13	0	13	0	0	0	0	0	0
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	10	1	11	0	0	0	0	0	0
Akdeniz Üniversitesi	14	3	17	0	0	0	2	0	2
Aksaray Üniversitesi	2	0	2	0	0	0	0	0	0
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	4	1	5	1	0	1	0	0	0
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversite	0	0	0	1	0	1	0	0	0
Ankara Üniversitesi	9	17	26	2	0	2	0	0	0
Atatürk Üniversitesi	23	29	52	0	0	0	0	0	0
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	1	0	1	0	0	0	0	0	0
Balıkesir Üniversitesi	3	0	3	0	0	0	0	0	0
Bartın Üniversitesi	2	0	2	8	0	8	0	0	0
Başkent Üniversitesi	13	1	14	1	0	1	0	0	0
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	26	5	31	1	0	1	0	0	0
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	9	0	9	0	0	0	0	0	0
Bursa Uludağ Üniversitesi	8	2	10	8	0	8	0	0	0
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	42	13	55	15	0	15	0	0	0
Çukurova Üniversitesi	2	0	2	0	0	0	0	0	0
Dokuz Eylül Üniversitesi	30	10	40	14	0	14	0	0	0
Düzce Üniversitesi	4	0	4	0	0	0	0	0	0
Erciyes Üniversitesi	16	10	26	0	0	0	0	0	0
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	5	0	5	0	0	0	0	0	0
Erzincan Üniversitesi	6	0	6	0	0	0	0	0	0
Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi	1	0	1	8	0	8	0	0	0
Fırat Üniversitesi	11	8	19	0	0	0	0	0	0
Gazi Üniversitesi	62	72	134	11	7	18	1	0	1
Gaziantep Üniversitesi	20	0	20	0	0	0	0	0	0
Giresun Üniversitesi	10	0	10	0	0	0	0	0	0
Hacettepe Üniversitesi	9	1	10	19	21	40	1	0	1
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	18	8	26	0	0	0	0	0	0
İnönü Üniversitesi	19	24	43	0	0	0	0	0	0
İstanbul Aydın Üniversitesi	4	0	4	0	0	0	0	0	0
İstanbul Üniversitesi	10	9	19	26	0	26	0	0	0
Kafkas Üniversitesi	3	0	3	0	0	0	0	0	0

Karadeniz Teknik Üniversitesi	10	0	10	0	0	0	0	0	0
Kırıkkale Üniversitesi	20	0	20	0	0	0	0	0	0
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	20	0	20	0	0	0	0	0	0
Kilis Yedi Aralık Üniversitesi	1	0	1	0	0	0	0	0	0
Kocaeli Üniversitesi	0	0	0	4	0	4	0	0	0
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	42	0	42	0	0	0	0	0	0
Marmara Üniversitesi	14	7	21	0	0	0	0	0	0
Mersin Üniversitesi	13	0	13	2	0	2	0	0	0
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	13	3	16	0	0	0	0	0	0
Muğla Üniversitesi	5	0	5	0	0	0	0	0	0
Necmettin Erbakan Üniversitesi	24	7	31	0	0	0	0	0	0
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	10	0	10	20	0	20	0	0	0
Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi	5	0	5	0	0	0	0	0	0
Niğde Üniversitesi	11	0	11	0	0	0	0	0	0
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	13	0	13	1	0	1	0	0	0
Ordu Üniversitesi	4	0	4	0	0	0	0	0	0
Pamukkale Üniversitesi	13	1	14	0	0	0	0	0	0
Sakarya Üniversitesi	14	10	24	5	0	5	0	0	0
Selçuk Üniversitesi	7	4	11	0	0	0	0	0	0
Siirt Üniversitesi	13	0	13	0	0	0	0	0	0
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	12	0	12	0	0	0	0	0	0
Trabzon Üniversitesi	3	4	7	0	0	0	0	0	0
Uşak Üniversitesi	16	12	28	0	0	0	0	0	0
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	23	0	23	0	0	0	0	0	0
Yıldız Teknik Üniversitesi	22	18	40	7	0	7	2	0	2
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	4	0	4	0	0	0	0	0	0
Zonguldak Karaelmas Üniversitesi	2	0	2	0	0	0	0	0	0

Tablo 6 incelendiğinde Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalındaki yüksek lisans tezlerinin en çok Gazi Üniversitesi (62), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi (42) ve Kütahya Dumlupınar Üniversitesinde (42) üretildiği görülmektedir. Doktora tezleri ise Gazi Üniversitesi (72) ve Atatürk Üniversitesinde (29) hazırlanmıştır. Ana bilim dalındaki lisansüstü tezlerin en çok (134) yayımlandığı üniversite Gazi Üniversitesidir. Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Ana Bilim Dalında yüksek lisans düzeyinde en çok çalışma İstanbul Üniversitesi (26), Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi (20) ve Hacettepe Üniversitesinde (19) hazırlanmıştır. Doktora düzeyinde en çok çalışmayı (21) üreten kurum Hacettepe Üniversitesi olmuştur. Ana bilim dalındaki lisansüstü tezlerin en çok (40) yayımlandığı üniversite Hacettepe Üniversitesidir. Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalında hazırlanan yüksek lisans tezleri en çok (2) Akdeniz Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesinde hazırlanmıştır. Gazi Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesinde birer tez hazırlanmıştır.

Tablo 7. Tezlerin Ele Aldıkları Temalara/Konulara İlişkin Dağılımlarına Yönelik Bulgular

Temalar/Konular	YL	DR	f	%
Dinleme/İzleme Becerisi	94	35	129	5,9
Konuşma Becerisi	124	38	162	7,5
Okuma Becerisi	257	111	368	17
Yazma Becerisi	227	96	323	14,9
Anlama Becerileri	11	11	22	1
Anlatma Becerileri	11	3	14	0,6
Genel	29	10	39	1,8
İlk Okuma Yazma	0	1	1	0,05
Ders Kitabı / Çalışma Kitabı / Kılavuz Kitap	145	15	160	7,4
İnceleme				
Materyal / Uygulama / Etkinlik Tasarımı	137	48	185	8,6
Öğretim Programı	39	3	42	1,9
Strateji, Yöntem, Teknik, Yaklaşım, Model, Tür, Stil vb.	229	113	342	15,9
Duyuşsal Özellikler (İlgi, Kaygı, Tutum, Alışkanlık vb.)	165	59	224	10,4
Diğer (Söz Varlığı, Değer, Dil Bilgisi, 21. YY. Becerileri vb.)	107	38	145	6,7

Bir çalışmada birden fazla temanın/konunun ele alınması sebebiyle incelenen 1215 çalışmada toplamda 2156 unsur ile karşılaşılmıştır. Tablo 7’de verilen unsur bazındaki bilgilere göre 1057 çalışma ile doğrudan dil becerilerini ele alan çalışmalar en sık kullanılan tema/konu olmuştur. Dil becerileri içinde 368 çalışma ile okuma en çok üzerinde durulan beceri olmuştur. Bunu 323 çalışma ile yazma becerisi takip etmiştir. Konuşma becerisine yönelik 162 çalışma gerçekleştirilirken en az kullanılan beceri 129 çalışma ile dinleme/izleme olmuştur. Genel dağılımda dil becerileri dışında sıklıkla kullanılan temalar/konular sırasıyla 342 çalışma ile strateji, yöntem, teknik, yaklaşım, model, tür, stil vs.; 224 çalışma ile duyuşsal özellikler ve 185 çalışma ile materyal / uygulama / etkinlik tasarımı olmuştur. Yüksek lisans tezlerinin konu dağılımları incelendiğinde 753 çalışma ile en çok dil becerilerinin tercih edildiği ve en sık kullanılan dil becerisinin de 257 çalışma ile okuma olduğu görülmüştür. Yüksek lisans tezlerinde tercih edilen diğer temalar/konular sırasıyla strateji, yöntem, teknik, yaklaşım, model, tür, stil vs. (229) ve duyuşsal özellikler (165) olmuştur. Doktora tezlerindeki durum incelendiğinde benzer biçimde 304 çalışma ile en çok dil becerilerinin ele alındığı ve 111 çalışma ile okuma becerisinin önde olduğu görülmüştür. Dil becerilerini sırasıyla strateji, yöntem, teknik, yaklaşım, model, tür, stil vs. (113) ve duyuşsal özellikler (59) takip etmiştir. Tez türlerinin temalara/konulara göre dağılımlarına bakıldığında anlama becerisi çalışmalarında eşitlik, ilk okuma yazma çalışmalarında doktora tezinin yüksek lisans tezinden fazla olması, diğerlerinde ise yüksek lisans tezlerinin doktora tez sayısından yüksek olması sonucu ile karşılaşılmaktadır.

Tablo 8. Tezlerin Ele Aldıkları Temaların/Konuların Yıllara Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Yıllar	Dil Becerileri														İlk Okuma Yazma		Ders Kitabı / Çalışma Kitabı / Kılavuz Kitap İnceleme		Materyal / Uygulama / Etkinlik Tasarımı		Öğretim Programı		Strateji, Yöntem, Teknik, Yaklaşım, Model, Tür, Stil vb.		Duyuşsal Özellikler		Diğer	
	Dinleme/izleme		Konuşma		Okuma		Yazma		Anlama		Anlatma		Genel (Dört Dil Becerisi)															
	YL	DR	YL	DR	YL	DR	YL	DR	YL	DR	YL	DR	YL	DR	YL	DR	YL	DR	YL	DR	YL	DR	YL	DR	YL	DR	YL	DR
1989	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1990	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1991	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1992	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1993	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1994	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1995	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1996	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1997	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1998	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
1999	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2001	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2002	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
2003	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0
2004	2	0	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0
2005	0	0	0	0	1	2	0	1	0	2	0	0	0	0	0	1	1	1	0	1	0	1	1	0	0	1	1	0
2006	0	0	1	0	2	0	2	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	1	0	0	2	0
2007	2	2	1	1	4	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	3	0	1	0	1	0	1	2	1	1	3	0	0
2008	1	0	2	0	2	1	3	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	1	0	4	1	1	1	2	0	0

2009	0	0	1	0	4	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	1	0	4	0	3	0	0	1	2	0	
2010	2	1	3	0	3	4	6	2	0	0	0	0	0	1	0	0	7	0	4	0	2	0	5	5	0	0	3	1
2011	3	2	2	2	7	0	8	5	0	0	1	0	0	0	0	0	7	0	2	1	2	0	5	6	5	3	3	1
2012	3	0	3	1	7	1	3	1	0	0	0	0	3	1	0	0	2	1	3	1	2	0	7	1	4	4	1	0
2013	2	1	3	1	11	2	10	1	0	0	0	0	1	1	0	0	3	1	3	0	0	0	6	2	7	1	1	0
2014	2	2	3	3	11	6	11	8	2	0	1	0	1	0	0	0	6	0	4	4	4	0	9	8	6	4	5	1
2015	5	2	6	2	7	6	17	2	0	1	1	0	3	1	0	0	6	1	5	1	3	0	12	7	7	5	2	0
2016	4	0	3	1	13	0	17	4	0	2	0	0	2	0	0	0	5	0	4	1	0	0	13	4	9	2	5	2
2017	0	1	5	1	10	9	20	9	1	0	1	0	1	0	0	0	2	0	8	0	1	0	10	10	8	4	6	2
2018	12	3	14	3	16	8	20	9	1	0	1	0	1	1	0	0	9	2	11	5	2	0	26	5	11	2	7	5
2019	15	3	16	1	35	9	31	11	0	0	1	0	3	0	0	0	17	1	20	3	3	0	38	8	32	3	13	3
2020	5	2	10	1	14	11	15	7	2	2	0	0	3	1	0	0	7	0	5	4	2	0	10	7	14	3	7	2
2021	11	4	18	7	18	8	8	3	0	0	0	1	2	2	0	0	10	1	12	6	3	0	13	6	11	2	10	4
2022	8	1	17	5	36	12	19	10	3	1	1	0	3	0	0	0	24	3	10	8	4	0	24	9	19	6	15	8
2023	12	4	10	5	32	17	22	13	1	0	3	1	4	2	0	0	21	1	25	3	1	0	22	15	20	6	12	4
2024	5	7	5	5	21	10	11	7	1	3	1	1	1	0	0	0	6	2	17	8	3	2	17	15	10	10	5	5
Toplam	94	35	124	38	257	111	227	96	11	11	11	3	2	1	0	1	145	15	13	48	3	3	22	11	165	59	10	38
												9	0						7		9		9	3			7	

Tablo 8'e göre tezlerin tema/konu-yıl dağılımlarında yüksek lisans tezlerinde dinleme/izleme becerisine yönelik en çok çalışma (15) 2019, doktora ise (7) 2024 yılında yapılmıştır. Konuşma becerisine yönelik olarak yüksek lisansta 18 doktora ise 7 çalışma ile 2021 en çok tezin hazırlandığı yıl olmuştur. Okuma becerisinde yüksek lisans için 36 çalışma ile 2022, doktora 17 çalışma ile 2023 yılı öne çıkmıştır. Yazma becerisinde yüksek lisans düzeyinde 31 çalışma ile 2019 yılı başta gelirken doktora düzeyinde 13 çalışma ile 2023 yılı ilk sırayı almıştır. Ders Kitabı / Çalışma Kitabı / Kılavuz Kitap İnceleme başlığında en çok çalışma 24 tez ile yüksek lisans düzeyinde 2022 yılında hazırlanmıştır. Materyal / Uygulama / Etkinlik Tasarımı başlığı 25 yüksek lisans tezi ile 2023 yılındadır. Strateji, Yöntem, Teknik, Yaklaşım, Model, Tür, Stil vb. 38 yüksek lisans tezi ile 2019'da gerçekleştirilmiştir. Benzer biçimde Duyuşsal Özellikler başlığı da 32 yüksek lisans tezi ile 2019 yılında tamamlanmıştır.

Tablo 9. Tezlerin Ele Aldıkları Temaların/Konuların Ana Bilim Dallarına Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Temalar/Konular		Türkçe Eğitimi	Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi	Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi
Dil Becerileri	Dinleme/izleme	YL 74	19	1
		DR 32	3	0
		f 106	22	1
	Konuşma	YL 89	35	0
		DR 32	6	0
		f 121	41	0
	Okuma	YL 231	26	0
		DR 107	4	0
		f 338	30	0
	Yazma	YL 197	29	1
		DR 87	9	0
		f 284	38	1
	Anlama	YL 10	1	0
		DR 11	0	0
		f 21	1	0
	Anlatma	YL 11	0	0
		DR 2	1	0
		f 13	1	0
	Genel	YL 23	6	0
		DR 8	2	0
		f 31	8	0
	İlk Okuma Yazma	YL 0	0	0
		DR 1	0	0
		f 1	0	0
Ders Kitabı / Çalışma Kitabı / Kılavuz Kitap İnceleme		YL 116	28	1
		DR 13	2	0
		f 129	30	1
Materyal / Uygulama / Etkinlik Tasarımı		YL 96	41	0
		DR 43	5	0

	f	139	46	0
Öğretim Programı	YL	39	0	0
	DR	3	0	0
	f	42	0	0
Strateji, Yöntem, Teknik,	YL	205	24	0
Yaklaşım, Model, Tür, Stil vb.	DR	108	5	0
	f	313	29	0
Duyuşsal Özellikler	YL	152	13	0
	DR	59	0	0
	f	211	13	0
Diğer	YL	86	18	3
	DR	34	4	0
	f	120	22	3

Tablo 9'a göre Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında en çok çalışılan başlıklar sırasıyla 231 yüksek lisans tezi ile dil becerileri grubundan okuma ve 205 yüksek lisans tezi ile strateji, yöntem, teknik, yaklaşım, model, tür, stil vb. olmuştur. En az çalışma 1 doktora tezi ile ilk okuma yazma alanında yapılmıştır. Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Ana Bilim Dalında en çok çalışma 41 yüksek lisans tezi ile materyal / uygulama / etkinlik tasarımı konusunda yapılmıştır. Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalında 3 çalışma ile diğer başlığı en çok tercih edilen konu olurken dinleme/izleme, yazma ve ders kitabı / çalışma kitabı / kılavuz kitap inceleme başlıklarında birer çalışma gerçekleştirilmiştir. Ana bilim dallarına göre lisansüstü düzeyde hazırlanan toplam çalışma sayısında en çok çalışmanın hazırlandığı başlıklar Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı için 338 çalışma ile okuma, Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Ana Bilim Dalı için 46 çalışma ile materyal / uygulama / etkinlik tasarımı ve Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalı için 3 çalışma diğer konu başlığı olmuştur.

Tablo 10. Tezlerin Ele Aldıkları Temaların/Konuların Çalışma Yöntemine Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Temalar/Konular			Nicel	Nitel	Karma
Dil Becerileri	Dinleme/izleme	YL	48	38	5
		DR	15	8	12
		f	63	46	17
	Konuşma	YL	60	45	15
		DR	11	6	21
		f	71	51	36
	Okuma	YL	125	104	24
		DR	35	30	46
		f	160	134	70
	Yazma	YL	101	89	34
		DR	33	27	36
		f	134	116	70
	Anlama	YL	3	6	2
		DR	4	4	3
		f	7	10	5
	Anlatma	YL	3	7	1
		DR	2	0	1

	f	5	7	2
Genel	YL	6	22	0
	DR	6	2	2
	f	12	24	2
İlk Okuma Yazma	YL	0	0	0
	DR	1	0	0
	f	1	0	0
Ders Kitabı / Çalışma Kitabı /	YL	19	120	2
Kılavuz Kitap İnceleme	DR	2	10	2
	f	21	130	4
Materyal / Uygulama / Etkinlik	YL	43	76	11
Tasarımı	DR	16	13	19
	f	59	89	30
Öğretim Programı	YL	5	31	2
	DR	1	1	1
	f	6	32	3
Strateji, Yöntem, Teknik,	YL	139	71	18
Yaklaşım, Model, Tür, Stil vb.	DR	43	17	53
	f	182	88	71
Duyuşsal Özellikler	YL	10	33	23
	DR	26	8	25
	f	36	41	48
Diğer	YL	37	54	12
	DR	11	8	19
	f	48	62	31

Tablo 10’da tezlerde yer alan temaların/konuların çalışma yöntemlerine göre dağılımına yer verilmiştir. Buna göre dil becerileri içinde nicel yönetime göre en çok çalışma yapılan başlık 125 yüksek lisans tezi ile okuma olmuştur. Benzer biçimde nitel yöntemlerde de 104 yüksek lisans tezi ile okuma becerisi sık olarak çalışılmıştır. Karma yöntemlerde dil becerilerine yönelik en çok çalışılan konu yine okuma olurken lisansüstü seviyesi değişmiş ve doktora düzeyindeki 46 çalışma ilk sırayı almıştır. Listedeki diğer başlıklar içinde nicel yöntemlerle en çok 139 yüksek lisans tezi ile strateji, yöntem, teknik, yaklaşım, model, tür, stil vb. çalışılmıştır. Nitel yöntemlerle en çok çalışılan konu 10 yüksek lisans tezi ile ders kitabı / çalışma kitabı / kılavuz kitap inceleme olmuştur. Karma yöntemin ilk sırasını ise 53 doktora tezi ile strateji, yöntem, teknik, yaklaşım, model, tür, stil vb. oluşturmuştur. Yöntemlerin toplam lisansüstü çalışma sayısına göre en çok çalışılanları nicel yöntemler için 182 çalışma ile strateji, yöntem, teknik, yaklaşım, model, tür, stil vb., nitel yöntemler için 134 çalışma ile okuma ve karma yöntemler için 71 çalışma ile strateji, yöntem, teknik, yaklaşım, model, tür, stil vb. olmuştur.

Tablo 11. Tezlerin Çalışma Gruplarına İlişkin Dağılımlarına Yönelik Bulgular

Çalışma Grubu	YL	DR	f	%	
Okul Öncesi	2	0	2	0,2	
1. Sınıf	5	1	6	0,5	
2. Sınıf	8	1	9	0,7	
3. Sınıf	12	1	13	1	
İlköğretim	4. Sınıf	13	5	18	1,4
5. Sınıf	114	38	152	11,5	
6. Sınıf	127	57	184	13,9	
7. Sınıf	151	83	234	17,7	
8. Sınıf	133	40	143	10,8	
9. Sınıf	14	0	14	1	
Ortaöğretim	10. Sınıf	12	1	13	1
11. Sınıf	8	0	8	0,6	
12. Sınıf	10	1	11	0,8	
Yükseköğretim Öğrencileri	162	86	248	18,8	
Öğretim Elemanları	17	19	36	2,7	
Öğretmenler	99	30	129	9,8	
Öğretmen Adayları	51	20	71	5,4	
Yöneticiler	2	1	3	0,2	
Veliler	6	3	9	0,7	
Diğer	13	3	16	1,2	
Yalnızca Doküman İncelemesi	2	0	2	0,2	
Yapılması Sebebiyle Çalışma Grubu Verilmeyenler					

İncelemeye alınan 1215 çalışmada toplamda 1321 kademe/sınıf/grup ile çalışılmıştır. Tablo 6'ya göre lisansüstü tezlerin genel dağılımlarında en sık kullanılan gruplar sırasıyla yükseköğretim öğrencileri (248), 7. sınıf öğrencileri ve 6. sınıf öğrencileri olmuştur. Öğretmenler ile 129, öğretmen adayları ile 71 ve öğretim elemanları ile 36 çalışma gerçekleştirilmiştir. İlköğretim kademesinde toplam 759, ortaöğretim kademesinde ise 46 çalışma gerçekleştirilmiştir. En az çalışma (2) okul öncesi öğrencileri ile yapılmıştır. Yüksek lisans tezlerinin çalışma grupları incelendiğinde en çok çalışmanın sırasıyla yükseköğretim öğrencileri (162), 7. sınıf öğrencileri (151) ve 6. sınıf öğrencileri (127) ile yürütüldüğü görülmüştür. Doktora tezlerinin dağılımında ise diğer dağılımlara benzer biçimde sıklıkla kullanılan gruplar 86 çalışma ile yükseköğretim öğrencileri, 83 çalışma ile 7. sınıf öğrencileri ve 57 çalışma ile 6. sınıf öğrencileri olmuştur.

Tablo 12. Tezlerin Çalışma Gruplarının Ana Bilim Dallarına Göre Dağılımlarına Yönelik Bulgular

Çalışma Grubu	Türkçe Eğitimi			Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi			Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi		
	YL	DR	f	YL	DR	f	YL	DR	f
Okul Öncesi	2	0	2	0	0	0	0	0	0
1. Sınıf	5	1	6	0	0	0	0	0	0
2. Sınıf	8	1	9	0	0	0	0	0	0
3. Sınıf	12	1	13	0	0	0	0	0	0
İlköğretim	4. Sınıf	13	5	18	0	0	0	0	0
5. Sınıf	109	37	146	4	1	5	1	0	1
6. Sınıf	122	56	178	4	1	5	1	0	1
7. Sınıf	146	82	128	3	1	4	2	0	2
8. Sınıf	56	39	95	3	1	4	1	0	1
9. Sınıf	11	0	11	2	0	2	1	0	1
Ortaöğretim	10. Sınıf	9	1	10	2	0	2	1	0
11. Sınıf	6	0	6	2	0	2	0	0	0
12. Sınıf	8	1	9	2	0	2	0	0	0
Yükseköğretim Öğrencileri	86	65	151	76	21	97	0	0	0
Öğretim Elemanları	10	13	23	7	6	13	0	0	0
Öğretmenler	95	29	124	2	1	3	2	0	2
Öğretmen Adayları	51	20	71	0	0	0	0	0	0
Yöneticiler	1	1	2	0	0	0	1	0	1
Veliler	6	3	9	0	0	0	0	0	0
Diğer	9	3	12	3	0	3	1	0	1

Tablo 12'ye göre Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı yüksek lisans tezlerinde sırasıyla en çok kullanılan çalışma grupları 7. sınıf (146), 6. Sınıf (122) ve 5. sınıf (109) olmuştur. Doktora tezlerinde ise bu sıralama 7. sınıf öğrencileri (82), yükseköğretim öğrencileri (65) ve 6. sınıf öğrencileri (56) şeklinde belirlenmiştir. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalı yüksek lisans (76) ve doktora (21) tezlerinde en çok yükseköğretim öğrencileri ile çalışılmıştır. Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalında da en çok (2) tercih edilen grup 7. sınıf öğrencileri olmuştur. Toplam çalışma sayılarına göre Türkçe Eğitimi Ana Bilim dalı için en çok çalışılan grup 178 çalışma ile 6. sınıf öğrencileri, Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Ana Bilim Dalı için 97 çalışma ile yükseköğretim öğrencileri ve Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalı için ikişer çalışma ile 7. sınıf öğrencileri ve öğretmenler olmuştur.

Tablo 13. Tezlerin Örneklem Büyüklüklerine İlişkin Dağılımlarına Yönelik Bulgular

Örneklem Büyüklüğü	YL	DR	f	%
1-50 Kişi	473	145	618	50,9
51-100 Kişi	137	76	213	17,5
101-200 Kişi	97	28	125	10,3
201-300 Kişi	55	18	73	6
301-500 Kişi	56	12	68	5,6
501-800 Kişi	25	16	41	3,4
801-1000 Kişi	13	1	14	1,2
1001 + Kişi	19	6	25	2
Belirtilmemiş	32	6	38	3,1

Tablo 13'e bakıldığında en çok tercih edilen örneklem büyüklüğünün 618 çalışma ile 1-50 kişi olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla 51-100 kişi (213) ve 101-200 kişi (125) bulunduran gruplar takip etmektedir. Lisansüstü tezler genelinde en az kullanılan örneklem büyüklüğü 14 çalışma ile 801-1000 kişidir. Bunu ise 25 çalışma ile 1000+ kişi takip etmektedir. İncelenen çalışmalardan 38'inde örneklem büyüklüğü paylaşılmamıştır. Bunların 32'si yüksek lisans, 6'sı ise doktora tezidir. Tüm örneklem büyüklüklerinde yüksek lisans tezlerinin sayısı doktora tezlerinden daha fazladır.

Tablo 14. Tezlerin Örneklem Büyüklüklerinin Ana Bilim Dallarına Göre Dağılımlarına Yönelik Bulgular

Örneklem Büyüklüğü	Türkçe Eğitimi			Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi			Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi		
	YL	DR	f	YL	DR	f	YL	DR	f
1-50 Kişi	375	128	503	94	17	111	4	0	4
51-100 Kişi	115	73	188	21	3	24	1	0	1
101-200 Kişi	78	23	101	19	5	24	0	0	0
201-300 Kişi	50	17	67	4	1	5	1	0	1
301-500 Kişi	53	12	65	3	0	3	0	0	0
501-800 Kişi	24	15	39	1	1	2	0	0	0
801-1000 Kişi	13	1	14	0	0	0	0	0	0
1001 + Kişi	19	6	25	0	0	0	0	0	0
Belirtilmemiş	20	5	25	12	1	13	0	0	0

Tablo 14'e bakıldığında tüm ana bilim dallarındaki yüksek lisans ve doktora tezlerinde en çok tercih edilen örneklem büyüklüğünün 1-50 kişi olduğu sonucu görülmektedir. Ana bilim dalı dağılımlarında en çok çalışma sayısı sırasıyla Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında 503, Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Ana Bilim Dalında 111 ve Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalında 4 çalışmadır.

Tablo 15. Tezlerin Yöntemlerine İlişkin Dağılımlarına Yönelik Bulgular

Yöntem	YL	DR	f	%
Nicel	373	101	474	39
Nitel	421	84	505	41,6
Karma	91	122	213	17,5
Belirtilmemiş	22	1	23	1,9

Tablo 15 incelendiğinde lisansüstü tezlerde en çok kullanılan yöntemin (505) nitel olduğu görülmektedir. Bunu 474 çalışma ile nicel ve 2013 çalışma karma yöntem izlemektedir. 23 çalışmada yöntem belirtilmemiştir. Yöntem belirtilmeyen çalışmalardan 22'si yüksek lisans, 1'i ise doktora tezidir. Yüksek lisans tezlerinde sırasıyla en çok kullanılan yöntemler nitel (421), nicel (373) ve karmadır (91). Doktora tezlerinde ise kullanım sırası karma (122), nicel (101) ve niteldir (84).

Tablo 16. Tezlerin Yöntemlerinin Ana Bilim Dallarına Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Yöntem	Türkçe Eğitimi			Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi			Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi		
	YL	DR	f	YL	DR	f	YL	DR	f
Nicel	324	96	420	47	5	52	2	0	2
Nitel	337	71	408	80	13	93	4	0	4
Karma	72	112	184	19	10	29	0	0	0
Belirtilmemiş	14	1	15	8	0	8	0	0	0

Tablo 16'ya göre Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı yüksek lisans tezlerinde en çok (337) nitel yöntemler kullanılırken doktora tezlerinde karma yöntemler (112) kullanılmaktadır. Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Ana Bilim dalında yüksek lisans (80) ve doktora (13) tezlerinde sıklıkla nitel yöntemler tercih edilmiştir. Benzer biçimde Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalında da 4 çalışma ile en çok nitel yöntemler kullanılmıştır. Toplam çalışma sayısında Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı için 420 çalışma ile nicel yöntemler, Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Ana Bilim Dalında 93 çalışma ile nitel yöntemler ve Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalında 4 çalışma ile karma yöntemler kullanılmıştır.

Sonuç ve Tartışma

Bireylerin bir kodlama sistemi olarak dili sözlü ya da yazılı olarak kullanabilmelerini sağlayan unsurlar dil becerileridir. Dil becerileri anlama ve anlatma olarak ikiye ayrılmakta olup bu becerilerden anlama dinleme/izleme ve okuma becerilerini, anlatma ise konuşma ve yazma becerilerini içermektedir. Değişen ve gelişen dünya düzeni içerisinde dil becerilerinin yan ve alt türlerinin sayısında artış görülse de alanyazın genelinde beceriler dört temel dil becerisi olarak kabul görmektedir. Bu çalışmada Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalının kuruluş yılı olan 1989 ile 2024 yılları arasında Türkçe öğretimi programlarında hazırlanan tezlerin incelenmesi ve genel durumun tespit edilerek alanyazına katkı sunulması hedeflenmiştir. Bibliyometrik

analiz olarak hazırlanan çalışmada araştırma nesnelerine erişmek amacıyla YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanı kullanılmıştır. “Türkçe, dil becerileri, anlama, anlatma, dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma” anahtar kelimeleriyle yapılan taramalar neticesinde Türkiye’deki üniversitelerin Türkçe öğretimi programlarında 1989-2024 yıllarında yapılan ve Türkçe tam metnine açık erişim bulunan 907’si yüksek lisans tezi, 308’i doktora tezi olmak üzere 1215 çalışma analize dâhil edilmiştir. Alanyazın taramasının ardından araştırmacılar tarafından geliştirilen ve uzman görüşü ile uygunluğu onaylanan “Dil Becerileri İçerikli Tezlerin Kontrol Formu” aracılığı ile veriler toplanmıştır. Kontrol formunda “genel bilgiler, içerik, çalışma grubu ve yöntem” olmak üzere 4 kategori yer almıştır. Bu kategoriler içerisinde araştırma sorularına yönelik maddelere yer verilmiştir. Araştırmacı tarafından kontrol formuna işlenen verilerin geçerlik ve güvenilirliği 1 alan uzmanı tarafından kontrol edilmiş ve devamında verilerin analizi gerçekleştirilmiştir.

Bibliyometrik analiz bir çalışma alanının yapısını, gelişimini ve unsurları arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlayan ve bu amaç doğrultusunda bilim alanı ya da bilim alanının bir kısmını tanıma, değerlendirme ve anlama eylemlerini yerine getirmeye yarayan yöntemlerden biridir (Öztürk & Gürler, 2021). Bibliyometrik analiz çalışmalarında en çok ele alınan inceleme unsurlarından biri çalışmaların türleridir. Mevcut araştırma kapsamında incelemeye alınan 1215 lisansüstü tezdən 907’sinin yüksek lisans tezi, 308’ini ise doktora tezi olarak hazırlandığı görülmüştür. Bu sonuç alanyazındaki konuyla ilgili yüksek lisans tezi sayısının doktora tezi sayısına kıyasla yaklaşık 4 kat daha fazla olduğunu göstermiştir. Coşkun, Özçakmak ve Balci (2012) da 1981-2010 yıllarında Türkçe Eğitimi alanında hazırlanan tezleri inceledikleri çalışmalarında 1317’si yüksek lisans ve 247’si doktora tezi olmak üzere toplamda 1564 lisansüstü teze erişmişlerdir. Bu çalışmada çok fazla teze ulaşılmasının sebebi 141 kavram ile taramaların gerçekleştirilmesidir. Tok ve Potur (2015) 2010-2014 yıllarında 126 yüksek lisans ve 38 doktora tezi belirlemişlerdir. Aydeniz ve Haydaroğlu (2021) tarafından yapılan çalışmada da 2015-2019 yıllarında hazırlanan dil becerisine yönelik tezler incelenmiştir. Çalışma bulguları yüksek lisans düzeyinde 198, doktora düzeyinde 47 tez olduğunu göstermiştir. Önal ve Maden (2021) 2015-2019 yılları arasında hazırlanmış Türkçe eğitimi alanı ile ilgili 730’u yüksek lisans ve 109’u doktora düzeyinde 839 tezi incelemişlerdir. Büyük (2022) ise çalışmasında 277 doktora tezi ve 920 yüksek lisans tezine ulaşmıştır. Bu durum lisansüstü seviyede konu ile ilgili tez çalışmalarının sıklıkla yüksek lisans seviyesinde hazırlandığını, doktora seviyesinde ise bu konuda daha sınırlı sayıda çalışma bulunduğunu göstermektedir. Bu durumun gerekçesi olarak ülke genelindeki yüksek lisans program sayısının doktora programı sayısından fazla olması gösterilebilir. Ayrıca doktora programlarına yüksek lisans programlarına kıyasla daha az sayıda öğrenci alınması da bu durumun gerekçesi olabilir.

İncelenen çalışmalar içinde en çok tez 144 çalışma ile 2019 yılında yayımlanmış ve bunu sırasıyla 2023 (142) ve 2022 (139) yılları takip etmiştir. Yüksek lisans tezlerinin yıllara göre dağılımı incelendiğinde en çok tezin 120 çalışma ile 2019 yılında yapıldığı ve bunu 2022 (105) ve 2023 (104) yıllarının izlediği belirlenmiştir. Doktora tezlerinin yıllara göre dağılımlarında 38 çalışma ile en çok çalışmanın yayımlandığı yıl 2023’tür.

Bunu 2022 (34) ve 2024 (34) yılları takip etmiştir. 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1996, 1997, 2000 ve 2001 yıllarında konu kapsamında açık erişimi bulunan çalışmalar ile karşılaşmamıştır. Bu durum programların ilk kez açılması ile tez sürecinin hemen tamamlanamaması ve yapılan tezlerin açık erişime sunulmaması ile ilgili olabileceği düşünülmektedir. Araştırmada yalnızca 1999 yılında hazırlanan doktora tezlerinin yüksek lisans tezlerinden sayıca fazla olduğu sonucunu ulaşılmıştır. Diğer yıllarda yüksek lisans tezlerinin sayısı doktora tezlerinden daha fazla olmuştur. Aydeniz ve Haydaroğlu (2021) da en çok yüksek lisans tezinin (80) 2019 yılında yapıldığını belirtmiştir. Çalışma sonuçlarına göre en fazla doktora tezi (16) ise 2018 yılında hazırlanmıştır. Önal ve Maden (2021) ile Büyük'ün (2022) çalışmalarına göre de lisansüstü düzeyde en çok tez 2019 yılında yayınlanmıştır. Bu yönüyle 2019 yılı farklı konu ve alanlarda öğretmenlik programları bağlamında yüksek oranda tez hazırlandığı sonucunu göstermiştir.

Araştırmaya dâhil edilen çalışmalar toplamda 61 farklı üniversitede hazırlanmıştır. Aydeniz ve Haydaroğlu (2021) tarafından yapılan incelemelerde çalışmaların 58 farklı üniversitede yürütüldüğü, Önal ve Maden'in (2021) çalışmalarında ise 75 üniversitede çalışmaların gerçekleştirildiği bilgisine ulaşılmıştır. Bu çalışmada daha fazla üniversiteye ulaşılmasının sebebi mevcut araştırmacının anahtar kelimeleri dışında "Türkçe öğretimi, Türkçe öğretmeni, Türkçe ders kitabı, Türkçe öğretim programı, dil bilgisi, söz varlığı, kelime serveti" anahtar kelimelerini de içeren lisansüstü tezlerin analize dâhil edilmesidir. Hazırlanan bu araştırmada en çok çalışmanın yapıldığı üniversiteler sırasıyla Gazi Üniversitesi (153), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi (70), Dokuz Eylül Üniversitesi (54), Atatürk Üniversitesi (52) ve Hacettepe Üniversitesi (51). Yüksek lisans tezlerinin üniversitelere göre dağılımları incelendiğinde en çok tezin üretildiği üniversiteler Gazi Üniversitesi (74), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi (57), Dokuz Eylül Üniversitesi (44) ve Kütahya Dumlupınar Üniversitesi (42). En çok doktora tezi hazırlanan üniversiteler ise Gazi Üniversitesi (79), Atatürk Üniversitesi (29), İnönü Üniversitesi (24) ve Hacettepe Üniversitesi (22). 61 üniversitenin içinde yer alan 56 üniversitede hazırlanan yüksek lisans tezi sayısı doktora tezi sayısından yüksek iken 5 üniversitede hazırlanan doktora tezi sayısı yüksek lisans tezi sayısından fazladır. İncelemeye dâhil edilen üniversitelerden 35'inde yalnızca yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. Yalnızca doktora tezi bulunan üniversite ise bulunmamaktadır. Alanyazın incelendiğinde lisansüstü tezlerin analiz edildiği başka çalışmalarda da Gazi Üniversitesinin listenin en çok çalışma yapılan üniversiteler içinde ilk sırada yer aldığı belirtilmiştir (Doğan & Özçakmak, 2014; Özçakmak, 2017; Boyacı & Demirkol, 2018; Aydeniz & Haydaroğlu, 2021; Önal & Maden, 2021; Büyük, 2022). Bu duruma kaynak olarak Aydeniz ve Haydaroğlu (2021) Gazi Üniversitesinin kurumsal altyapı ve akademik yapılanmasının erken sağlanmış olması göstermişlerdir. Ayrıca lisansüstü programların hayata geçirildiği ilk kurum olması ve diğer kurumlara kıyasla daha fazla öğretim üyesini/elemanını bünyesinde barındırıyor olması bu durumun nedenleri arasında gösterilebilir.

Hazırlanan tezlerin ana bilim dalı dağılımlarında en çok çalışma 747 yüksek lisans tezi ve 280 doktora tezi ile Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında gerçekleştirilmiştir. Bunu 154 yüksek lisans tezi ve 28 doktora tezi olmak üzere 182 tez çalışması ile Yabancı Dil

Olarak Türkçenin Öğretimi Ana Bilim Dalı takip etmiştir. En az çalışma (6) Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalında gerçekleştirilmiştir. Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalında gerçekleştirilen çalışmalar yalnızca yüksek lisans seviyesinde olup doktora düzeyinde tez çalışması bulunmamaktadır. Bunun sebebi ana bilim dalının doktora programlarının bulunmamasıdır. Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalındaki toplam lisansüstü tez çalışma sayısına göre en çok çalışmanın (118) üretildiği yıl 2019'dur. Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Ana Bilim Dalında en çok çalışmanın (29) üretildiği yıl 2023'tür. Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalında hazırlanan çalışmalar yüksek lisans tezleri olup en çok çalışma (3) 2023 yılında hazırlanmıştır.

Büyük (2022) tarafından hazırlanan çalışmada da okul öncesi, sınıf eğitimi, Türk dili, Türk dili ve edebiyatı, Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, eski Türk dili ve yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğretimi adlı toplam 9 bilim dalındaki çalışmaların durumu incelenmiştir. Çalışmada bilim dallarının kendi içinde dil becerilerine ne oranda yer verdiği bilgisi paylaşılmıştır. Ancak en fazla çalışmanın hangi ana bilim dalında gerçekleştiğine yönelik bir bilgi paylaşımı gerçekleştirilmemiştir.

Her çalışmanın bir amaç doğrultusunda gerçekleştirilmesi bu çalışmalarda ele alınan bir unsurun bulunmasına olanak tanımaktadır. Genel anlamıyla konu bir eserde ele alınan husus; düşünce, olay ya da durumdur (TDK; 2025). Hazırlanan bu araştırmada ele alınan çalışmalarda birden fazla temanın/konunun işlenmesi sebebiyle toplamda 2156 unsur ile karşılaşmıştır. Bu unsurlar içinde 1057 çalışma ile dil becerilerini ele alan çalışmalar en sık kullanılan tema/konu olmuştur. Dil becerileri içinde 368 çalışma ile okuma ve 323 çalışma ile yazma en çok üzerinde durulan beceriler olarak belirlenmiştir. Konuşma becerisine yönelik 162 çalışma gerçekleştirilirken en az kullanılan beceri 129 çalışma ile dinleme/izleme olmuştur. Dil becerileri içinde okuma ve yazma becerisine yönelik çalışma oranının yüksek olmasının sebebi söz konusu becerilerin eğitim-öğretim ortamlarında kazanılan ve geliştirilen beceriler olarak görülmesinden kaynaklanıyor olabilir. Dinleme/izleme ve konuşma becerilerine yönelik çalışma sayısının okuma ve yazma becerilerine nazaran daha az olmasının sebebi de genel kabul içerisinde bu becerilerin kendiliğinden gelişen beceriler olarak görülmesi algısının devam ettiği fikrini düşündürmektedir. Genel dağılımda dil becerileri dışında sıklıkla kullanılan temalar/konular sırasıyla 342 çalışma ile strateji, yöntem, teknik, yaklaşım, model, tür, stil vs.; 224 çalışma ile duyuşsal özellikler ve 185 çalışma ile materyal / uygulama / etkinlik tasarımı olmuştur. Özçakmak'ın (2017) 2011-2015 yılları arasındaki tezlerle yönelik analizinde ise öğretim strateji, yöntem ve tekniklerinin tezlerde sıklıkla kullanıldığı belirtilmiştir. Mevcut araştırmadaki yüksek lisans tezlerinin konu dağılımları incelendiğinde 753 çalışma ile en çok dil becerilerinin tercih edildiği ve en sık kullanılan dil becerisinin de 257 çalışma ile okuma olduğu görülmüştür. Yüksek lisans tezlerinde tercih edilen diğer temalar/konular sırasıyla strateji, yöntem, teknik, yaklaşım, model, tür, stil vs. (229) ve duyuşsal özellikler (165) olmuştur. Doktora tezlerindeki durum incelendiğinde benzer biçimde 304 çalışma ile en çok dil becerilerinin ele alındığı ve 111 çalışma ile okuma becerisinin önde olduğu görülmüştür. Dil becerilerini sırasıyla strateji, yöntem, teknik, yaklaşım, model, tür, stil

vs. (113) ve duyuşsal özellikler (59) takip etmiştir. Tema/konu başlıklarının çok büyük bir kısmında yüksek lisans tez sayısı doktora tez sayısından yüksek olmuş ve dil becerileri içinde okuma becerisine büyük yer verilmiştir. Alanyazında yer alan çalışmalarda da dil becerileri içinde okuma becerisine sıklıkla yer verildiği desteklenmiştir (Varışoğlu, Şahin & Göktaş, 2013; Bozkurt & Uzun, 2015; Yılmaz & Kaya, 2020; Aydeniz & Haydaroglu, 2021; Önal & Maden, 2021). Ayrıca Boyacı ve Demirkol (2018) tarafından hazırlanan çalışmada Türkçe eğitimi alanında yapılan doktora tezleri içinde dil becerileri üzerine yapılan doktora tezlerinin oranının %20-25 olduğu belirtilmiştir. Aydeniz ve Haydaroglu (2021) zamanla dil becerisi çalışmalarının sayısında artış olmakla birlikte dinleme/izleme (34) ve konuşma (42) becerisine yönelik çalışma sayısının sınırlı kaldığı bildirilmiştir.

İncelemeye alınan 1215 çalışmada toplamda 1321 kademe/sınıf/grup ile çalışılmıştır. Lisansüstü tezlerin genel dağılımlarında en sık kullanılan gruplar sırasıyla yükseköğretim öğrencileri (248), 7. sınıf öğrencileri (234) ve 6. sınıf öğrencileri (184) olmuştur. Öğretmenler ile 129, öğretmen adayları ile 71 ve öğretim elemanları ile 36 çalışma gerçekleştirilmiştir. İlköğretim kademesinde toplam 759, ortaöğretim kademesinde ise 46 çalışma yapılmıştır. En az çalışma (2) okul öncesi öğrencileri ile tasarlanmıştır. Yüksek lisans tezlerinin çalışma grupları incelendiğinde en çok çalışmanın sırasıyla yükseköğretim öğrencileri (162), 7. sınıf öğrencileri (151) ve 6. sınıf öğrencileri (127) ile yürütüldüğü görülmüştür. Doktora tezlerinin dağılımında ise diğer dağılımlara benzer biçimde sıklıkla kullanılan gruplar 86 çalışma ile yükseköğretim öğrencileri, 83 çalışma ile 7. sınıf öğrencileri ve 57 çalışma ile 6. sınıf öğrencileri olmuştur. Toplam çalışma sayılarına göre Türkçe Eğitimi Ana Bilim dalı için en çok çalışılan grup 178 çalışma ile 6. sınıf öğrencileri, Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Ana Bilim Dalı için 97 çalışma ile yükseköğretim öğrencileri ve Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalı için ikişer çalışma ile 7. sınıf öğrencileri ve öğretmenler olmuştur. Alanyazındaki diğer çalışmalara bakıldığında Varışoğlu, Şahin & Göktaş'ın (2013) çalışmalarında sıklıkla ilköğretim öğrencileri ile çalışılmıştır. Tok ve Potur (2015) hedef kitle bakımından en fazla ortaokul öğrencilerinin (97) seçildiğini akademisyenler ile 1 çalışmanın yapıldığını belirlemiştir. Özçakmak (2017) da Türkçe eğitimi ile ilgili lisansüstü tezlerde en fazla ortaokul öğrencilerinin, yabancı dil öğrenenlerin ve ilkokul öğrencilerinin örneklem olarak tercih edildiğini ortaya koymuştur. Ceran, Aydın ve Onarıcıoğlu (2018) ise ortaokul, ilkokul ve lise öğrencilerinin yoğun olarak örneklem seçildiğini belirtmiştir. Yılmaz ve Kaya (2020) çalışmasında en fazla öğretmen ve öğrencilerin çalışma grubuna dâhil edildiğini tespit etmiştir. Önal ve Maden'in (2021) çalışma bulgularına göre örneklem gruplarında sıklıkla ortaokul öğrencileri (309) ve öğretmenler (85) tercih edilmiştir. Veliler (9) ve akademisyenlerin (3) gruba dâhil edildiği çalışma sayısı oldukça azdır.

Araştırma kapsamında en çok tercih edilen örneklem büyüklüğünün 618 çalışma ile 1-50 kişi olduğu görülmüştür. Bunu sırasıyla 51-100 kişi (213) ve 101-200 kişi (125) bulunduran gruplar izlemiştir. Lisansüstü tezler genelinde en az kullanılan örneklem büyüklüğü 801-1000 kişidir (14). Bunu ise 1000+ kişi (25) takip etmiştir. İncelenen çalışmalardan 38'inde örneklem büyüklüğü paylaşılmamıştır. Örneklem büyüklüğü paylaşılmayan çalışmaların 32'si yüksek lisans, 6'sı ise doktora tezidir. Tüm örneklem

büyükliklerinde yüksek lisans tezlerinin sayısı doktora tezlerinden fazla olmuştur. Ana bilim dalı dağılımlarındaki en çok çalışma sayısı ise sırasıyla Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında 503, Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Ana Bilim Dalında 111 ve Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalında 4'tür. Varışoğlu, Şahin & Gökteş'in (2013) çalışmalarında 295 kaynak üzerinden yapılan incelemede 31-100 kişilik örneklem büyüklüğünün sıklıkla (100) kullanıldığı belirtilmiştir. Bu durum alanyazında 1-100 kişilik gruplarda yığılma yaşandığını gösterebilir.

Elde edilen sonuçlara göre lisansüstü tezlerde en çok kullanılan araştırma yöntemi (505) nitel yöntemdir. Bunu 474 çalışma ile nicel ve 2013 çalışma karma yöntem izlemektedir. İncelenen 23 çalışmada yöntem belirtilmemiştir. Yöntem belirtilmeyen çalışmalardan 22'si yüksek lisans, 1'i ise doktora tezidir. Yüksek lisans tezlerinde sırasıyla en çok kullanılan yöntemler nitel (421), nicel (373) ve karma (91). Doktora tezlerinde ise kullanım sırasının karma (122), nicel (101) ve nitel (84) olduğu sonucuna erişilmiştir. Toplam çalışma sayısında Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı için 420 çalışma ile nicel yöntemler, Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Ana Bilim Dalında 93 çalışma ile nitel yöntemler ve Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalında 4 çalışma ile karma yöntemler kullanılmıştır. Alanyazındaki diğer sonuçlara bakıldığında yöntemler ile ilgili olarak farklı bulgulara erişildiği görülmektedir. Buna göre Varışoğlu, Şahin & Gökteş (2013) inceledikleri 558 çalışmadan 227'sinde nicel yöntemler kullanmış ve ilk sırayı almışlardır. Tok ve Potur'un (2015) çalışmalarında da yöntem olarak nicel araştırmaların (152) nitel araştırmalardan (114) daha çok tercih edildiği görülmüştür. Önal ve Maden (2021) incelemeleri sonucunda çalışmalarda nitel yöntemlerin daha çok (501) tercih edildiğini belirtmişlerdir. Ustabulut (2021) tarafından hazırlanan çalışmada tezlerde çoğunlukla nicel yöntemler kullanıldığı belirtilirken Arslan'ın (2023) çalışması nitel yöntemlere daha çok yer verildiği sonucunu göstermiştir. Bu durum çalışma konu ve sınırlılıklarından etkilenebilmektedir. Her çalışmanın özüne uygun olarak doğru yöntem ve teknikle çalışmak gerekse de karma çalışmaların sayısının artırılması ile her iki veri türünün de desteklenmesinin önemli olacağı düşünülmektedir. Araştırma sonuçları ve alanyazın incelemelerine göre ele alınan lisansüstü tezlerde sıklıkla nitel yöntem kullanılmasının sebebi yapılan çalışmalarda genel olarak doküman incelemesinin yapılması ve anket, kontrol formu ve gözlem formu gibi araçların kullanımına dair çalışmaların tasarlanmasından kaynaklanmaktadır.

Türkçe eğitimi hem uygulama hem de araştırma süreçlerinde üzerinde önemle durulması gereken alanlardan biridir. Türkçe eğitimi ana bilim dallarının kuruluşunun 30. yılına yönelik olarak Gazi Üniversitesinde gerçekleştirilen çalıştayda alanın sorunlarının ele alınmasının ardından lisansüstü tezlere yönelik olarak şu öneriler dile getirilmiştir (Gazi Üniversitesi, 2019):

- Lisansüstü tezlerde alanın sorunlarını betimleme araştırmaları ve çözüm odaklı deneysel araştırmaların sayısı artırılmalıdır.
- Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi programlarının sayısı artırılmalıdır.

- Tezlerde nitelik yükseltmeli, benzer konular yerine programda ölçme değerlendirme başta olmak üzere; beceri temelli çalışmalara ağırlık verilmelidir.
- Çalışma gruplarında yer alan öğrencilerin yalnızca bilişsel özelliklerine değil duyuşsal özelliklerine de yer verilmelidir.
- Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğretimi kapsamında Millî Eğitim Bakanlığı başta olmak üzere Yükseköğretim Kurulu, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Yunus Emre Enstitüsü, Maarif Vakfı ve üniversitelerdeki ilgili ana bilim dallarıyla ortak akademik çalışmalar yürütülmelidir.

Mevcut araştırmanın bulgularından hareketle aşağıda yer alan önerilere yer verilmiştir:

- Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğretimi konulu çalışma sayısı oldukça sınırlıdır. Bu alanda gelişme sağlamak adına ilgili gruplara yönelik program ve lisansüstü tez sayısı artırılabilir.
- Tez konularının dağılımında dil becerilerine yönelik genel dağılımın oranı yüksek olmakla birlikte okuma becerisi en yüksek paya sahiptir. Dinleme/izleme ve konuşma becerisine yönelik çalışma sayısı ise sınırlıdır. Bu becerilere yönelik çalışmalar artırılarak alana katkı sunulabilir.
- Çalışma grubuna öğretim elemanlarının ve yöneticilerin dâhil edildiği çalışma sayısı artırılabilir.
- Çalışma gruplarındaki sınıf dağılımlarına bakıldığında ilkökul seviyesinde 6 ve 7. sınıflara yönelik çalışma sayısının fazla olduğu görülmektedir. Diğer sınıf seviyeleri de çalışma grubuna dâhil edilerek düzeyi ve çeşitliliği sağlanabilir.
- Ortaöğretim kademesinde yapılan çalışma sayısı artırılabilir.
- Çalışmalarda sık olarak 1-100 kişilik örneklem büyüklüğü kullanılmaktadır. Daha geniş ölçekli örneklem büyüklükleri ile çalışılabilir.
- Çalışmalar içinde nitel yöntemler sıklıkla kullanılmaktadır. Veri güvenirliği ve detaylı bilgiye erişim için karma yöntem çalışmaları tasarlanabilir.
- Dil becerilerine yönelik çalışmalar yalnızca Türkçe ve ilk okuma yazma dersleri ile sınırlı kalmamalıdır. Bu noktada tüm eğitim kademeleri ve derslerde ilişkili çalışmalar gerçekleştirilebilir.
- Dil becerilerine yönelik gelişim farklı meslek grupları üzerinden yapılacak çalışmalar ile desteklenebilir.
- Dil öğretim merkezleri ve üniversiteler iş birliğinde gerçekleştirilecek çalışmalar tasarlanabilir.

Kaynakça

- Akaydın, Ş. & Çeçen, M. A. (2015). Okuma becerisiyle ilgili makaleler üzerine bir içerik analizi. *Eğitim ve Bilim*, 40(178), 183-198. DOI: 10.15390/EB.2015.4139
- Aksan, D. (2017). *Anlambilim*. Ankara: Bilgi.
- Altunkaya, H. (2017). Konuşma ile ilgili temel kavramlar. A. Akçay & S. Baskın (Ed.), *Etkinliklerle hafta hafta konuşma eğitimi* içinde (s. 25-5). Ankara: Anı.
- Arı, G. (2018). *Konuşma eğitimi* içinde M. Durmuş ve A. Okur (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi el kitabı* (s. 277- 293). Ankara: Grafiker.
- Arıcı, A. F. (2018). *Okuma eğitimi*. Pegem.
- Arslan, G. G. (2023). *Türkçe öğretim programları alanında yayınlanmış lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi*. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale.
- Aydeniz, S., & Haydaroglu, M. (2021). Dört temel dil becerisi alanında yapılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 6(1), 200-216. DOI: 11.11111/ted.xx
- Aydın, E. (2019). *Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde dijital hikâye anlatımının yaratıcı yazma becerisine etkisi*. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Nevşehir.
- Aydın, Ş. (2018). *Dinleme/izleme türlerinin terim ve tasnif bakımından karşılaştırmalı incelemesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Bahar, M. A. (2020). *Okuma edimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Barın, E. (2009). Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğretiminde dikte ve yazılı anlatımın önemi. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 54(1), 20-32.
- Boyacı, S. & Demirkol, S. (2018). Türkçe eğitimi alanında yapılan doktora tezlerinin incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(2), 512-531. <https://doi.org/10.16916/aded.363599>
- Bozkurt, B., & Uzun N. (2015). Türkçenin eğitimi-öğretimine ilişkin bir alanyazını değerlendirmesi: Uluslararası bilimsel toplantılarda eğilimler/yönelimler. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 1-15.
- Büyük, Ü. (2022). *Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin eğilimleri*. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2020). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.

- Ceran, D., Aydın, M., & Onarıcıoğlu, A. S. (2018). Okuma eğitimi üzerine yapılan tezlerde eğilimler: Bir içerik analizi çalışması. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 2377-2392. <https://doi.org/10.29299/kefad.2018.19.03.016>
- Coşkun, E., Özçakmak, H. & Balcı, A. (2012). Türkçe eğitiminde eğilimler: 1981-2010 yılları arasında yapılan tezler üzerine bir meta-analiz çalışması. *Türkçenin Eğitimi Öğretimi Üzerine Çalışmalar*, 204-212.
- Çalık, M., & Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 33-38. <https://doi.org/10.15390/EB.2014.3412>
- Çetin, D. (2017). *Dil becerileri- anlatma (konuşma ve yazma becerileri)* içinde H. Develi, C. Yıldız, M. Balcı, İ. Güntekin ve D. Melanlıoğlu (Ed.), *Uygulamalı Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi el kitabı* (s. 359- 393). İstanbul: Kesit.
- Çifçi, M. (2023). Yazma öğretiminin. C. Alyılmaz, O, Er, & İ, Çoban, (Ed.), *Türkçe eğitiminin güncel sorunları* içinde (s. 173-192). Bursa: Teke.
- Demir, T. T. & Çalışkan, G. (2021). Türkçe eğitimi alanında nitel araştırma yöntemleri kullanılarak yapılan doktora tezlerindeki eğilimler. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 10(4), 1412-1429.
- Demirel, Ö. (2021). *Yabancı dil öğretimi: Dil pasaportu, dil dosyası, dil biyografisi*. Pegem.
- Denkel, A. (1981). *Anlaşma: Anlama-anlatma*. İstanbul: Boğaziçi.
- Doğan, Y. (2019). *Dinleme eğitimi*. Ankara: Pegem.
- Elbir, B. & Bağcı, C. (2013). Birinci ve ikinci kademe okuma eğitimi üzerine yapılan lisansüstü çalışmaların değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (11), 229-247. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.412>
- Gazi Üniversitesi (2019). *Kuruluşunun 30. yılında Türkçe eğitimi ana bilim dallarının dün, bugün, yarın çalıştayı*. 5 Aralık 2019
- Göçer, A. (2018). *Yazma eğitimi*. Ankara: Pegem.
- Gökçen, D. & Arslan, M (2019). Türkçe eğitimi araştırmalarına genel bir bakış: Bibliyometri çalışması. *Journal of Research in Turkic Languages*, 1(1), 39-56. DOI : 10.34099/jrtl.113
- Gündoğdu, K. & Dönmez, B. (2016). 2000-2016 yılları arasında Türkçe öğretim programları alanında yayımlanan makale ve tezlerin analizi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 5(4), 2109-2125.
- Güneş, F. (2007) . *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel.
- Güzel, A. (2003). Türkçenin eğitimi-öğretimi bölümlerinde kurulması gerekli görülen anabilim dalları hakkında yeni projelerimiz. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 13, 63-86.

- Haçat, S. O., & Demir, F. B. (2019). Eğitim alanında okuryazarlık üzerine yapılan lisansüstü tezlerin analizi. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 116-145.
- İşcan, A. (2015). İletişim, konuşma ve konuşmayla ilgili temel kavramlar. Şahin, A. (Ed.) *Konuşma eğitimi yöntemler – teknikler içinde* (s. 1-27) Ankara: Pegem.
- Kan, M. O., & Uzun, G. L. (2016). Türkçe Eğitimi Alanındaki Yüksek Lisans Tezlerinin Yöntem Bölümlerine İlişkin Sözbilimsel Yapı Özellikleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 331-343. <https://doi.org/10.17860/efd.08113>
- Karaca, İ. (2023). *Türkiye’de ilk ,okuma yazma alanında yapılmış tezlerin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Amasya.
- Karadağ, R. (2014). Okuma ilgisi, tutumları ve alışkanlığı ilgili araştırmaların lisansüstü analizi: YÖK ve Pro Quest veri tabanları örnekleme. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 1-17. <https://doi.org/10.9779/PUJE619>
- Karagöz, B. & Şeref, İ. (2019). Okuma alanındaki araştırmaların bibliyometrik özellikler açısından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(3), 781-799. <https://doi.org/10.16916/aded.581630>
- Karagöz, B., & Şeref, İ. (2021). Türkçe eğitimi doktora tezlerine bütünsel bir yaklaşım (1995-2020). *SEFAD*, 46, 43-68. <https://doi.org/10.21497/sefad.1031689>
- Karatay, H. (2018). *Okuma eğitimi: Kuram ve uygulama*. Ankara: Pegem.
- Karatay, H. (2020). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi el kitabı*. Ankara: Pegem.
- Melanlioğlu, D. (2013). Ortaokul öğrencileri için dinleme kaygısı ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(11), 851-76. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.418>
- Melanlioğlu, D. (2013). Ortaokuldaki dinleme eğitiminin verimliliğine ilişkin fonomografik bir araştırma. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 1(1), 34-44.
- Melanlioğlu, D. (2023). Dinleme eğitiminin güncel sorunları. C. Alyılmaz, O, Er, & İ, Çoban, (Ed.), *Türkçe eğitiminin güncel sorunları içinde* (s. 113-154). Bursa: Teke.
- Önal, A., & Maden, S. (2021). Türkçe eğitimi ile ilgili 2015-2019 yılları arası lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(3), 929-941. <https://doi.org/10.32709/akusosbil.879623>
- Özbay, M. (2012). *Anlama teknikleri 2 dinleme eğitimi*. Ankara: Öncü.
- Özbay, M. (2013). *Türkçe özel öğretim yöntemleri*. Ankara: Öncü.
- Özçakmak, H. (2017). Türkçe eğitimi lisansüstü araştırmalarında yeni yönelimler (2011-2015). *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 6(3), 1607-1618.

- Özdemir, B. (2023). Ana dili olarak Türkçe öğretiminde okuma becerisinin unsurları. Y. Ö. Uğurelli ve B. Dedeoğlu Orhun (Ed.) *Türkçe öğretiminde okuma eğitimi el kitabı* içinde (s. 3-18). Ankara: Pegem.
- Özdemir, S. (2018). Okumaya ilişkin lisansüstü araştırmaların eğilimleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(4), 1161-1178.
- Öztürk, O., & Gürler, G. (2021). *Bir literatür inceleme aracı olarak bibliyometrik analiz*. Ankara: Nobel.
- Polat, S. (2017). Ses eğitiminin temel öğeleri ve çeşitli söyleme tekniklerine yönelik uzman görüşleri ve performans değerlendirme ölçeği örneği. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 3(1), 1-18. <https://doi.org/10.22252/ijca.321534>
- Potur, Ö. & Yıldız, N. (2016). Konuşma becerisi alanında yapılan akademik çalışmaların eğilimleri. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, (18), 27-40.
- Sarikaya, B. (2018). Dinlemeyle ilgili temel kavramlar. A. Akçay (Ed.) *Dinleme/izleme eğitimi* içinde (s. 55-75). Ankara: Nobel.
- Sevim, O., & Erem, N. H. Ö. (2012). Türkçe eğitimi alanındaki yüksek lisans tezlerinin başlıklarına ve özetlerine eleştirel bir bakış. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 1(3), 174-186. <https://doi.org/10.7884/teke.69>
- Sevim, O., & İşcan, A. (2012). Türkçenin eğitimi ve öğretimi alanında yapılan yüksek lisans tezlerinde geçen anahtar kelimelere dönük bir içerik analizi. *Turkish Studies*, 7(1), 1863-1873.
- Sidekli, S. & Çetin, E. (2017). Okuduğunu anlama stratejilerinin okuduğunu anlamaya etkisi: Bir meta-analiz çalışması. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 285-303. <https://doi.org/10.24315/trkefd.321757>
- TDK. (2025). Elektronik Sözlük. Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/>
- Tok, M. & Potur, Ö. (2015). Yazma eğitimi alanında yapılan akademik çalışmaların eğilimleri: 2010-2014 yılları. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(4), 1-25. <https://doi.org/10.16916/aded.30614>
- Topçuoğlu Ünal, F., & Özden, M. (2019). *Diksiyon ve konuşma eğitimi*. Ankara: Pegem.
- Uçgun, D. (2023). Konuşma eğitiminin güncel sorunları. C. Alyılmaz, O. Er, & İ. Çoban, (Ed.), *Türkçe eğitiminin güncel sorunları* içinde (s. 85-112). Bursa: Teke.
- Ustabulut, M. Y. (2021). Türkçe öğretiminde yansıtıcı düşünme uygulamalarına ilişkin araştırmaların eğilimleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 10(3), 1089-1104.
- Ünal, F. T. & Özer, F. (2014). Türkçe öğretiminde dinleme becerisi ile ilgili kaynakça çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 203-218.

- Ürün Karahan, B. (2023). Okuma becerisi ve okuma becerisinin güncel sorunları. C. Alyılmaz, O, Er, & İ, Çoban, (Ed.), *Türkçe eğitiminin güncel sorunları* içinde (s. 155-172). Bursa: Teke.
- Varışoğlu, B., Şahin, A. & Gökteş, Y. (2013). Türkçe eğitimi araştırmalarında eğilimler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1767-1781. DOI: 10.12738/estp.2013.3.1609
- Yağmur Şahin, E., Kana, F. & Varışoğlu, B. (2013). Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *International Journal of Human Sciences*, 10(2), 356-378.
- Yalçın, A. (2018). *Son bilimsel gelişmeler ışığında Türkçenin öğretimi yöntemleri*. Ankara: Akçağ.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2020). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yılmaz, D. & Kaya, S. (2020). İlk okuma yazma ve Türkçe öğretimi ile ilgili tezlerin incelenmesi. *Turkish Studies – Educational Sciences*, 15(1), 443–456.

Extended Abstract

Introduction

Language has been one of the most preferred tools in the process of interaction between people. Language is “a system of audible and visual signs created on the basis of consensus that enables individuals to communicate; language, zeban; a means of expression used to convey thoughts and feelings” (Turkish Language Association, 2025). Individuals' use of language is realized through comprehension skills consisting of listening/watching and reading, and expression skills consisting of speaking and writing.

Comprehension skills are the skills that provide data input to the brain by involving the processes of receiving, comprehending, meaning and understanding information. Listening/watching skill, which is one of the comprehension skills, is a skill that starts with the listener making an effort to analyze the messages of the speaker and is based on the selective and voluntary perception and interpretation of the sounds presented by the speaker (Doğan, 2019; Özbay, 2012). Reading skill, on the other hand, is an action that involves the perception of symbols that individuals have determined with their joint decisions with the help of sense organs and their processing by the brain (Yalçın, 2018; Ürün Karahan, 2023).

Expression skills are the skills that enable individuals to express their messages such as feelings, thoughts and wishes etc. through the use of language (Denkel, 1981). Among these skills, speaking represents the verbal sharing of emotions, thoughts, wishes, experiences, etc. between individuals (İşcan, 2015; Topçuoğlu Ünal & Özden, 2019). In the act of writing, feelings, thoughts, dreams and designs are processed on paper or electronic recording tools through writing and punctuation marks (Çeçen, 2011; Göçer, 2019; Çifçi, 2023).

Turkish language teaching has a great responsibility in developing language skills. When we look at the literature, it is seen that studies that include language skills at many levels and grade levels from primary education to higher education within the scope of Turkish teaching (Akaydın & Çeçen, 2015; Gündoğdu & Dönmez, 2016; Sidekli, & Çetin, 2017; Boyacı & Demirkol, 2018; Gökçen & Arslan, 2019; Yılmaz & Kaya 2020; Aydeniz & Haydaroglu, 2021; Büyük, 2022; Arslan, 2023). However, among these studies, there are no studies that address the trends of studies on language skills as a whole since the establishment of Turkish curricula.

The primary objective of the current study is to determine the trends of graduate thesis studies prepared in the fields of Turkish language teaching and including information about language skills. In the study, an answer to the question “What are the trends of thesis studies containing information on language skills?” was sought.

Method

The research was conducted with bibliometric analysis. Bibliometric analysis studies aim to recognize, evaluate and understand the subject matter (Öztürk & Gürler, 2021). The research object of the study consists of 1215 postgraduate thesis studies conducted in Turkey between 1989 and 2024 in the field of education/teaching in the years 1989-2024, which have full-text access in YÖKTez and designed with language skills content. The examinations were carried out through the "Control Form of Theses with Language Skills Content" prepared by the researchers after the literature review. Content analysis, one of the analysis methods frequently used in the analysis of qualitative data, was used to analyze the data obtained in the study (Büyüköztürk et al., 2020).

Result and Discussion

Language is one of the most frequently used means of communication between individuals and societies. The elements that enable individuals to use language verbally or in writing as a means of communication are language skills. In this study, it is aimed to examine the theses prepared on language skills in Turkish language teaching programs between 1989 and 2024, the year of establishment of Turkish Education Departments, and to contribute to the literature by determining the general situation.

It was seen that 907 of the 1215 graduate theses were prepared as master's theses and 308 as doctoral theses. This result shows that the number of master's theses on the subject in the literature is approximately 4 times higher than the number of doctoral theses. Önal and Maden (2021) examined 839 theses, 730 of which were master's theses and 109 of which were doctoral dissertations, on the field of Turkish education prepared between 2015-2019.

Among the analyzed studies, the most theses were published in 2019 with 144 studies. Aydeniz and Haydaroğlu (2021) also stated that the most master's theses (80) were published in 2019. According to the results of the study, the highest number of doctoral dissertations (16) was prepared in 2018.

The studies included in the study were prepared in 61 different universities in total. In the studies conducted by Aydeniz and Haydaroğlu (2021), it was found that the studies were carried out in 58 different universities.

In the research, 2156 elements were encountered as themes/subjects. Among these elements, studies on language skills were the most frequently used theme/subject with 1057 studies. In the general distribution, the most frequently used themes/subjects other than language skills were strategy, method, technique, approach, model, type, style etc. with 342 studies; affective characteristics with 224 studies and material/application/activity design with 185 studies.

A total of 1321 levels/classes/groups were studied in 1215 studies. In the general distribution of graduate theses, the most frequently used groups were higher

education students (248), 7th grade students (234) and 6th grade students (184), respectively. Looking at other studies in the literature, Varışoğlu, Şahin & Göktaş (2013) frequently worked with primary school students.

Within the scope of the research, it was seen that the most preferred sample size was 1-50 people with 618 studies.

According to the results obtained, the most commonly used research method in graduate theses (505) is qualitative method. This is followed by quantitative method with 474 studies and mixed method with 2013 studies. When other results in the literature are examined, it is seen that different findings have been reached regarding the methods. Accordingly, Varışoğlu, Şahin & Göktaş (2013) used quantitative methods in 227 of the 558 studies they examined and took the first place.